

★ A ★ S ★ D ★

Obsah 6. čísla 13. ročníku - 1981

Radost ze spasení
Pravé štěstí
Svatou církev obecnou
Bojovnice za víru
... a proto ji důvěřujeme
Biblická mince
Mojžiš předobrazem Krista
Muž, který nechtěl zrezivět
(dokončení)
Soupeření mezi sourozenci
Láska v atomovém věku
Rostlina, která má cenu zlata
Každý sám za sebe
Autoři křesťanských písní
Slovo vděčnosti k 200. výročí
tolerančního patentu

ZNAMENÍ DOBY

SLOVO VDĚČNOSTI K 200. VÝROČÍ TOLERANČNÍHO PATENTU

Dne 13. října roku 1981 uplynulo dvě stě let od vydání tolerančního patentu, kterým císař Josef II. ukončil ve své říši pronásledování evangelíků. Od té chvíle mohli svobodně vznášet svou víru a zřizovat sbory.

Císař poznal, že tajné evangelíky není možno vyhladit násilím ani lstí. Roku 1777 byl totiž vyhlášen lživý toleranční patent, opatřený falešnou císařskou pečeti. Na jeho základě se tehdy na Valašsku přihlásilo 15 000 věřících, oddaných Písmu, kteří svým přiznáním byli vystaveni dalšímu pronásledování. Císař dostával nové a nové žádosti o povolení náboženské svobody. Panovník sám byl přesvědčeným stoupencem osvíceckého hnutí, které zdůrazňovalo náboženskou snášlivost. Roku 1773 zrušil papež jezuitský řád a císař Josef II. z početných klášterů ponechal jen ty, které konaly skutky milosrdenství.

Na základě tolerančního patentu byli evangelíci vedle státní církve jen trpěni. Sbor a školu si směli zařídit jen tam, kde se přihlásilo alespoň 500 duší nebo 100 rodin. Takto se během tří let přihlásilo 70 000 evangelíků a bylo utvořeno 73 českých sborů v Čechách a na Moravě, tedy daleko více, než se předpokládalo. Proto bylo přestupování velmi brzy ztíženo. Přestupující se musel podrobit šestinedělnímu cvičení, které bylo v některých případech protahováno na léta. Pastoři nesměli vést matriky. Věřící museli před křtem, sňatkem i pohřbem požádat o zápis do matriky státní církve a zaplatit tam štolové poplatky. Chrámů směly být stavěny jen nenápadné, bez věží a zvonů, ne na hlavní ulici. Těm, kteří se hlásili ke Kralické biblí, bylo všude dáváno najevo, že jsou jen tolerováni — trpěni. Tato tíživá omezení však měla i své výhody. Znesnadnění přestupů způsobilo, že se do sborů hlásili jen lidé opravdoví. Předpisy o stavbě nenápadných kostelů vedli k tomu, že modlitebny byly stavěny účelněji než honosné chrámy, pyšníci se bohatstvím umění stavitelského, sochařského, malířského i hudebního. Toleranční chrámy měly vchod na široké straně kostela. Kazatelna byla proti vchodu. Lavice byly seskupeny směrem ke kazatelně, takže shromáždění připomínalo rodinný kruh kolem Božího slova.

Na chudičkových sborech spočíval těžký úkol opatřit si a vydržovat kazatele, budovat modlitebny, školy a farní budovy. O všechny potřeby státní církve však pečovala vrchnost. Tehdy byli povoláni někteří kazatelé ze Slovenska, kde byla už dříve náboženská svoboda. Tito kazatelé používali biblické češtiny. Bohoslovecká kolej v Šaryšském Potoku, kde kdysi působil Jan Amos Komenský, uvolnila značný počet

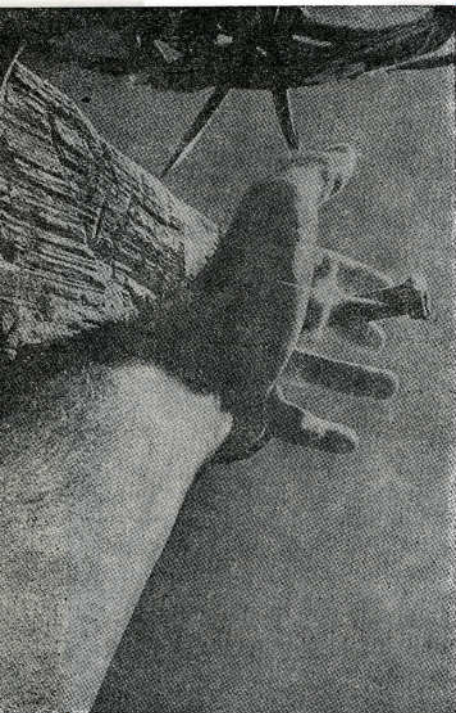
maďarských bohoslovců k odchodu do Čech a na Moravu. Tito kazatelé se museli teprve učit česky a žili v našich zemích ve velmi bídných poměrech. Někteří z nich se později vrátili do Uher, ale většina věrně sloužila zdejšími sborům až do své smrti. Slovenských a maďarských reformovaných duchovních přišlo celkem 74. Ačkoli sbory byly velice chudé, vybudovaly si nejen prosté modlitebny a fary, ale také 53 škol. Školní budovy byly chudé a učitelé žili ve velké bídě. Přece však věrně vychovávali církvi nová pokolení.

Lid oddaný Písmu měl daleko větší význam, než by se dalo očekávat při jeho nepatrném počtu, chudobě a prostotě. Z tohoto lidu byl Ján Kollár z Mošovců na Slovensku, slavný básník a autor eposu Slávy dcera; dále Pavel Josef Šafařík z východního Slovenska, který zemřel v Praze. Byl to vysoce vzdělaný muž, jazykovědec v oboru slavistiky. Z rodu věrného biblí pocházel i František Palacký, rodák z Hodslavic na Valašsku, nejvýznamnější český dějepisec a po dlouhá desetiletí vůdce národa. Ve svých „Dějínách národa českého v Čechách a na Moravě“ dokázal, že vrcholnou dobou českých dějin bylo reformační úsilí, počínající Mistrem Janem Husem.

Na tyto historické skutečnosti myslíme i my — adventisté sedmého dne v roce dvousetého výročí tolerančního patentu. Plně si uvědomujeme, že následovníci Pána Ježíše neměli nikdy na různých ustlání. Tím vroucněji vyjadřujeme na konci jubilejního roku 1981 svou vděčnost Pánu Bohu za to, že jsme během celého roku mohli radostně kázat evangelium o spasení v Ježíši Kristu a o jeho slavném druhém příchodu. Nepokládáme to za samozřejmost, že se smíme pravidelně shromažďovat v našich modlitebnách — staří, mladí i děti. Přijímali jsme dostatek duchovního pokrmu v Biblických úkolech, které jsme studovali každou sobotu. Naše vděčnost patří dobrému Bohu i příslušným našim úřadům za to, že jsme mohli pravidelně do stávat do našich sborů modlitební přednášky a náš oblíbený časopis Znamení doby. Byli jsme velice potěšeni, že tohoto roku také vyšla vzácná kniha od adventistické autorky E. G. Whiteové „Cesta ke Kristu“. Jsme vděční za dědictví našich předků — biblí Kralickou — i za nový překlad Písma v krásné moderní češtině.

Vděční za tyto a mnohé jiné dary, modlíme se k Bohu, aby požehnal naší milé vlasti i do budoucna, aby dával sílu a zdraví těm, kteří nesou odpovědnost za náš lid a aby nás zachoval v Kristově míru.

MILOSLAV ŠUSTEK

RADOŠŤ ZO SPASENIA

VLADO KOHÚT

domie obvinené. Od tej doby počul mnoho o Ježišovi. Počiatková zvedavosť prerástla v mocnú túžbu uvidieť Ježiša — stretnúť sa s Ním. Teraz sa naskytla príležitosť, aby sa táto túžba mohla naplniť. V ceste však stáli nemalé prekážky. Nebola to len jeho malá postava a neboli to iba ľudia.

Zacheus musel predovšetkým prekonať samého seba. Bez ohľadu na mienku iných, na svoje spoločenské postavenie, predbehol zástup a ako nezbedný chlapec sa vyškriabal do koruny košatého figovníku vedľa cesty, ktorou mal Ježiš prechádzať.

Tá prvá a hlavná prekážka, aby sme sa mohli stretnúť s Ježišom, je vždy naše vlastné ja, ktoré nám zabráňuje konať podľa hlasu prebudeného svedomia. Ohľady na našu dôstojnosť, postavenie, mienku príbuzných, či iných ľudí nám nedovoľujú urobiť to, čo by nám pomohlo k hlbšej osobnej skúsenosti s Pánom Ježišom. Spasiteľ všetkým, čo sú ochotní ho nasledovať, jednoznačne hovorí: „Veru, hovorím vám, ak sa neobráťite a nebudete ako deti, nikdy nevojдете do kráľovstva nebeského“ (Mat 18,3). V otázkach spásy sa musí človek chovať ako nevinné, dôverivé dieťa. S detinskou nedočkavosťou túžiť po stretnutí s Ježišom, a potom tiež s detinskou úprimnosťou a radosťou odpovedať na Jeho oslovenie.

Tým, že Zacheus vyliezol na strom, vyriešil problém svojej malej postavy a súčasne prekonal i tú druhú prekážku, ktorú tvorili ľudia, obklopujúci Ježiša. Nebýva vždy ľahké vidieť Ježiša a porozumieť tomu, čo od nás žiada. Často nám ľudské sebecko a príležitostní nasledovníci a zvedavci bránia dostať sa k „priateľovi hriešnikov“. Niekedy to ovšem môžu byť aj Jeho najvernejší sprievodcovia. Dokonca aj nikto z Jeho učeníkov sa možno nevedomky stane prekážkou človeku, ktorý skutočne túži a v detinskej dôvere sa tisne do Ježišovej blízkosti. Tak sa viedlo aj deťom a ich matkám, slepému Bartimeovi, či Jairovi, prosiacemu o uzdravenie svojej nemocnej dcéry. Ak nechceme odísť sklamaní, musíme neraz urobiť niečo podobné ako Zacheus. Nechal ľudí tam kde boli, nehádala s nimi, ani ich neprosil a nedbal na to, že sa obrátili k nemu chrbtom. Jeho túžba bola taká mocná, že ho hnala tam, odkiaľ mohol uvidieť Ježiša.

Každý snáď pozná ten zvláštny pocit, ktorý sa nás zmocní pri výstupe na nejaký vysoký budovu, vežu, vysoký vrch alebo pri pohľade z lie-

padla. Ako celkom iný sa nám javí svet tam dole. Akí nepatrní sú ľudia, ich autá, domy a všetky ostatné ich výtvary. Mnohé naše vlastné starosti všedných dní sa stanú vo chvíľach takejto sviatočnej pohody malichernými. Omnoho ľahšie chápeme, že všetko to, čo človek k životu skutočne potrebuje, dostal od Boha ako dar. Čakať na Ježiša znamená vziť sa do celkom novej perspektívy.

Pravá viera je vynaliezavá a odvážna zároveň. Nikdy nezostane bez odpovedí, aj keď treba často na ňu trpezlivo čakať. Božská sila, ktorú môžeme označiť aj ako „láska“, alebo „milosť“, pôsobí v nás ako mocná pohnútko, takže nachádzame odvahu viery „vyliezť na strom“, to znamená, čakať na Ježiša. Jeho oslovenie prichádza často úplne neočakávane a navzdory všetkým ľudským predpokladom, ako u Zachea. Prichádza hlavne vtedy, keď už sami nechceme a nemôžeme robiť nič iné, len čakať. Keď sme dostatočne sústredení v očakávaní na Pána, keď hľadáme na svet i na Neho z inej, než len z prízemnej perspektívy, tak sa slabí stávajú mocnými, nesmelí odvážnymi a hriešni spravodlivými.

V prílišnom ruchu a zhone života, práce a starostí nemáme obyčajne čas na to, aby sme porozumeli Božiemu osloveniu. Keď sa však naučíme túžbou a vierou vystupovať na tie „vysoké miesta zeme“, kam už toľko nedolieha každodenný ruch a zhon, budeme lepšie pripravení vnímať veci duchovné — otázky nesmierne dôležité z hľadiska nášho spásenia.

V takejto situácii sa nachádzal aj Zacheus, keď sedel na tom figovníku a hlavne potom, keď sa stretol s Ježišom. Podobne ako bohatý mládeňec, cítil, že mu niečo chýba, že je v jeho živote nejaká nezaplnená medzera. Túžba po niečom lepšom, ako čo dosiaľ vo svojom živote poznal, naplnila jeho srdce. Nikdy by sme nemali posudzovať ľudí len podľa povrchného zdania. Boh vložil túto túžbu do srdca každého človeka. „Tá istá božská myseľ, ktorá pôsobí v prírode, oslovuje ľudské srdcia a prebúdza nevýslovnú túžbu po niečom, čo nemajú. Ich túžbu nemôžu uspokojiť veci tohto sveta. Duch Boží ich nabáda, aby hľadali to, čo jedine môže dať pokoj a odpočinok — Kristovu milosť, radosť zo svätosti“ (Cesta ku Kristovi str. 20).

Tragédia mnohých kresťanov je v tom, že sa čakaním navili. Kresťania už poväčšine neveria v naplnenie Ježišovho sľubu, dotýkajúceho sa Je-

JEDNO Z NAJZNÁMEJŠÍCH POSOLSTIEV RADOŠŤNEJ zvesti evanjelia znie takto: „Lebo Syn človeka prišiel hľadať a spašiť, čo bolo zahynulo.“ Okrem iných miest je to zaznamenané aj ako výrok Pána Ježiša, ktorým evanjelista Lukáš uzaviera rozprávanie o udalosti z jeriškovej ulice. Je to príbeh vrchného colníka Zachea. Len čo sa dopočul, že sa Ježiš blíži k Jerichu, zatúžil po tom aby ho mohol uvidieť.

Bol to bohatý muž, ktorý svojím postavením patrila určite k vyššej vrstve vtedajšej spoločnosti. Povola- nie úradníka daňovej správy ho via- zalo k dost úzkej spolupráci s vlád- nuciami a Židmi nenávidenými Ri- manmi. Značne voľný spôsob vybe- rania daní, cla a rôznych poplatkov v tej dobe zvädzal „publikánov“ (ako týchto ľudí, členov akéhosi družstva vyberačov daní nazývali) k vydieraniu, okrádaniu a korupcii. Preto boli poplatníkmi nenávidení a vodcami i prostým ľudom opovrho- vaní. Okrem toho bol Zacheus malej postavy. Hoci sa snažil dostať do Je- žišovej blízkosti, zástup, ktorý Maj- stra obklopoval zo všetkých strán, mu to nedovolil a ponad ich hlavy na Neho nedovídel. Jeho túžba uvi- dieť Ježiša, mala však oveľa hlbšie korene, ako len nejakú zvedavosť.

Neďaleko Jericha, pri Jordáne ká- zaval pred časom Ján Krstiteľ. Vyzý- val ľudí k pokániu a na základe vyz- nania hriechov mnohých aj pokr- stil. Vo svojich plamenných výzvach sa obracal na rôzne spoločenské vrstvy. Vyberačom daní prizvukoval: „Nevyberajte viac, ako vám prikáza- li!“ (Luk 3,13) Je možné, že už vtedy bol Zacheus zasiahnutý a jeho sve-

ho druhého príchodu. Žili by celkom inak. Veď náš Pán povedal: „Ajhľa, prídem skoro a moja odplata je so mnou...“ (Zj 22,12). Mnohí už prestali čakať na to, aby ho mohli uvidieť a prijať, keď chodí ulicami dnešného sveta a klope na dvere ľudských sŕdc. V našej neurotickej dobe hrozí nebezpečie, že sa už pomaly nedokážeme ani vžiť do tej perspektívy, ktorá by nás približovala k Ježišovi. Niet dost času na stíšenie, niet dost trpezlivosti, nieto úprimnej, žhavej túžby po skutočnom spoločenstve s Bohom. Sám Spasiteľ to vyjadril slovami: „Ale keď príde Syn človeka, či nájde vieru na zemi?“ (Luk 18,8)

Zacheus nezostal odkázaný na samého seba, ani my nemusíme. Skôr než uvidel Ježiša, Ježiš videl jeho. Z povykujúceho zástupu kňazov a rabínov, z výkrikov ľudí, ktorí ho víťali, doliehalo k Spasiteľovmu srdcu nevyslovené prianie vrchného colníka. Zástup sa zrazu zastavuje pod figovníkom a ten, ktorý svojím prenikavým pohľadom číta v ľudskej duši, sa pozerá hore. Muž, sediaci na konári stromu neverí od úžasu ani vlastným ušiam, keď počuje: „Zacheus, zostúp rýchlo, lebo v tvojom dome musím dnes zostať.“ Teraz sa jeho túžba naplnila netušenou mierou. Nielen že videl Ježiša. Spasiteľ videl jeho a prejavil prianie zostať v jeho dome. Písmo hovorí, že Zacheus „zišiel rýchle a prijal ho, radujúc sa.“

Sú aj takí kresťania, čo sa tak vžili do čakania, že už ani nestoja o skutočné stretnutie s Ježišom. Predstava Jeho opätovného návratu na túto zem sa môže stať dokonca zamilovanou témou ich rozhovorov a premýšľania, ale skutočné stretnutie s Ježišom dnes by ich zaskočilo ako nepripravených. Ich túžba nie je opravdová. Ich radosť nie je plná. Oni sa dokonca dobre cítia na tom svojom planom dogmatiku. Túžia po tom, vidieť Ježiša, ale len z ďaleka. Jeho pozvanie, aby zišli dole a prijali ho vo svojom dome, ich nachádza nepripravených a neochotných. Pre niektorých ľudí je skutočne zostup „dole“ omnoho namáhavejší a zdá sa im aj nebezpečnejší, ako samotný výstup. Ono „zostúp rýchle“ môže totiž znamenať aj pád a toho sa boja. Nedôverujú si, ale nedôverujú ani samotnému Ježišovi, že by ich mohol zachytiť a udržať, aby si neublížili. Vedia, že by to bolo príliš náročné, keby uposlúchli a pustili Ježiša do svojho domu, do svojho súkromia, do svojho pred ľuďmi ukrytého života. V obave, aby nestratili príliš mnoho, prosia radšej ako obyvatelia kraja Gerazénov, aby od nich odišiel, pretože chcú mať svoj pokoj a zachrániť aspoň to, čo im ešte zostalo.

V popise nášho príbehu nečítame nič o tom, čo sa udialo cestou do Zacheovho domu. Iste by sme si vedeli tohto muža predstaviť, ako prosí Ježiša o chvíľočku strpenia, alebo ako uteká domov, aby manželku a deti na to pripravil a aspoň to najnutnejšie pomohol dať do poriadku. Tak asi by sme to urobili my. Keď sme už prijali Ježišovu ponuku, vieme často veľmi rýchlo utekať pred ním. Zo strachu, aby sme neprišli o všetko, aby sme aspoň nejaké súkromie pred Jeho nárokmi uchránili, snažíme sa čo to ukryť pred Jeho skúmvým pohľadom. Zacheus si ani vo sne nedokázal predstaviť, že by Ježiš zavítal do jeho domu. Všetci, ktorí to videli, reptali a hovorili: „K hriešnemu človeku vošiel si odpočinúť!“ Nadcolný sa necítil v tú chvíľu vo vlastnom dome príliš dobre. Uviedol hosta do svojho príbytku, ktorý bol bezpochyby pohodlne, vkusne, možno že i prepychovo zariadený a prikázal pripraviť bohaté pohostenie. Ale zrazu všetko, čo mu bolo dovtedy také milé a na čo bol možno aj pýšny, mu pripadalo teraz akési studené a cudzie. Začalo ho čosi páliť v duši. Uvedomoval si, že jeho bohatstvo a pohodlie stojí na vratkých základoch, že bolo nadobudnuté nie vždy čestným spôsobom. Svedomie ho obviňovalo, že i on klamal a mal účasť na podvádzaní a možno i ožobracovaní ľudí a zdieraní chudobných. Preto uprostred zhromaždených, i svojich najbližších „vstal a povedal Pánovi: Ajhľa, Pane, polovicu majetku dávam chudobným a ak som niekoho v niečom oklamal, vraciam to štvornásobne. I riekol mu Ježiš: Dnes sa stalo spasenie tomuto domu, pretože aj on je synom Abrahámovým.“

Všetko podstatné sme dostali ako Boží dar. Všetko, čo môžeme svojím vlastným úsilím a pričinením získať, je druhoradé. Čestnosť pred Bohom, pred ľuďmi i voči samému sebe je dôležitá. Na tom, ako si ju dokážeme uchovať, záleží život večný. Mnohí sa snažia žiť navonok čestne, ale klamú sami seba. Písmo hovorí: „Čo prospeje človeku, keby získal aj celý svet výmenou za život? Alebo čo dá človek náhradou za svoj život? Syn človeka zaiste príde v sláve svojho Otca so svojimi anjelmi a vtedy odplatí každému podľa jeho skutkov.“ (Mat 16,26.27).

Stretnutie s Ježišom nás robí nespokojnými so sebou. Ak ho prijme pod našu strechu, do našich domácností, budeme sa musieť možno mnohého vzdať, mnohé opustiť, ale až potom dostane náš život nový zmysel, radosť i perspektívu. Potom budeme môcť počuť tie nebeskou hudbou znejúce slová: „Dnes sa stalo spasenie tomuto domu...“

Otázka spasenia nie je iba záležitosťou nejakej vzdialenej budúcnosti.

Je to veľmi aktuálna otázka nášho každodenného života, lebo ak dnes nie sme zachránení, oslobodení od našich hriechov a vín, od svojho sebeckva a lásky k zamilovanému spôsobu života, nebudeme možno spasení nikdy. Túžba po Kristovom príchode sa zrodila v skúsenosti spásy. Na začiatku cesty spásy je túžba, ktorá môže byť naplnená už dnes; vždy, keď chceme skutočne Ježiša nielen vidieť, ale sme ochotní ho aj vpustiť do svojho súkromia. Kto je s Kristom spojený dnes, ten vie, že nečaká na Jeho druhý príchod márne.

Na konci 18. kap. ev. Lukášovho čítame iný príbeh o židovskom kniežati, ktoré hnala podobná túžba k Ježišovi, ako Zachea. V ev. Markovom je dokonca napísané, že tento skvelý mladý človek, ktorého si Pán Ježiš na prvý pohľad zamiloval, sa na kolenách dožadoval Jeho rady a pomoci: „Dobrý Majstre, čo činíš, aby som sa stal dedičom večného života?“ Tento človek nielen že poznal, ale od svojej mladosti aj zachovával všetky Božie prikázania. Aspoň si to o sebe nepochybne myslel. Nikdy nekradol, nežil nemravne, nikoho nezabil, blížnym slovom ani činom neublížoval, rodičov si ctil. Nemal však istotu večného života, a preto ani pokoj v duši a radosť v srdci. „Ešte jedno ti chýba,“ povedal mu Ježiš. Prečo nepredáš a nerozdáš to, čo ťa zafatkuje ako neznesiteľné bremeno? Preto sa nevzdáš svojich domnelých istôt, svojho dedičstva zdedeného po otcoch, svojej klamnej nádeje v zabezpečení budúcnosti, svojej dobrej povesti a mena? Si ochotný hoci všetko toto opustiť a potom prísť a nasledovať ma? „On sa však veľmi zarmútil, keď to počul, lebo bol náramne bohatý.“ Tí, čo tento rozhovor sledovali, sa pýtali v úžase. Keď tento nie, kto potom môže byť spasený? Ježiš im riekol: „Čo je nemožné u ľudí, je možné u Boha.“

Príbeh o Zacheovi je odpoveďou i vysvetlením, ako to Pán Ježiš myslel a čo od nás ľudí očakáva. Sotva kto musel začínať tak nízko ako Zacheus. Málokto musel prekonať toľko prekážok na ceste za Pánom Ježišom, ale stálo to za to. V celom svätom Písme je len málo podobných príbehov, v ktorých by bol človek tak jednoznačne uistený o spase. Mladý muž z 18. kap. nebol ďaleko od kráľovstva Božieho a predsa zostane navždy vonku pre svoje sebeckto, pre svoju hriešnu lásku k majetku. Zacheus, ktorý vlastne celý svoj majetok rozdal, našiel poklad nesmiernej ceny; istotu spasenia. Stala sa neporovnateľne väčším bohatstvom jeho domu. „Lebo Syn človeka prišiel hľadať a spasiť, čo bolo zahynulo.“ Na tomto slove sa zakladá aj náš optimizmus.

kterí přijali Spasitele a nechali se povolát Duchem svatým.

Slovem církev překládáme řecké slovo ekklesia, které používají také pisatelé Nového zákona. Termínem ekklesia řečtina označuje „shromáždění“ obce, která se sešla na výzvu. Obsahem se původnímu významu nejvíce blíží české slovo „sbor“, shromáždění, které vzniklo povoláním. Sbor je shromáždění věřících, kteří přijali pozvání k účasti na Kristově díle záchrany. Křesťanský sbor, církev, nevznikla rozhodnutím lidí, z lidské iniciativy, ale Božím povoláním. Tím se naprosto liší od ostatních lidských shromáždění, která vznikají na základě smluv a ujednání.

Nový zákon chápe slovo církev trojím způsobem:

předně jako konkrétní shromáždění věřících (viz 1 Kor 11,28), pak jako sbor, společenství věřících na určitém místě nebo v určité oblasti (viz 1 Kor 4,17) a nakonec slovem církev označuje všechny věřící, to nikdy neuskutečněné shromáždění všech pravých následovníků Ježíše Krista.

Bůh měl zde na zemi vlastně vždy „shromáždění“, sbor lidí, kteří mu uvěřili a byli ochotni stát se pro druhé svědky o jeho dobrotě a lásce. V době Starého zákona byl Izrael takovým „shromážděním“ víry. Církev je společenství nebo také „rodina“ lidí, kteří odpověděli na Boží pozvání.

Členství v tomto společenství, v církvi, je důležité. Nemůžeme je odloučit od našeho vyznání Spasitele a od díla, které Duch svatý působí v nás. Přesto však samotné členství v církevní organizaci nezajišťuje, že patříme k Boží rodině. Pán posuzuje pohnutky, ví, kdo je skutečně jeho a kdo se k němu jenom formálně hlásí. Členství v církvi, ve sboru věřících, má smysl jedině tehdy, je-li důsledkem osobního vztahu k Bohu. Pravým členem církve se proto nemůže nikdo stát na základě lidského přesvědčení, ale pouze na základě Božího povolání (viz Skut 2,47). Skutečně věřící člověk se stává součástí velké „Boží rodiny na nebi i na zemi“ (Ef 3,15), skutečně obecné, jediné církve, kterou lidé nemusí vidět.

Církev Kristova je svatá, ale to znamená, že je dokonalá, bez problémů a slabostí. Biblicky chápeme svatost jako oddělenost. Církev se nestala svatou, protože by ji tvořili dokonalí lidé. Je svatou, protože je oddělenou k určitému poslání. Dostala od Krista jedinečné pověření. „Vy jste však rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu, abyste hlásali mocné skutky toho, kdo vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla“ (1 Petr 2,9). Sbor netvoří lidé dokonalí, ale lidé, kteří usilují o „dokonalost v Kristu“.

Církev je obecná, tedy jediná. Jedná se o jedinečné shromáždění lidí, kteří dali Bohu za pravdu. Zůstává nezměněna v proudu času, nebere ohled na přehradu nebo názvy církevních

organizací, lidé ji nemusí chápat ani postřehnout.

Ona pravá Kristova církev se však vyznačuje vždy určitými základními rysy, plní v každé době své poslání.

Předně má určitý vztah ke Kristu. Církev je v Novém zákoně přirovnána k tělu. Hlavou církve je Kristus, jednotlivými orgány „údy“ jsme my lidé. Každý jednotlivý „úd“ musí být spojený s „hlavou“, ale dohromady mají tvořit jednotný a harmonický celek. Jednotu a funkci Kristova neviditelného těla působí Duch svatý.

V křesťanské církvi proto nemůže mít rozhodující iniciativu člověk. Určující slovo, zásadní měřítko dává Pán církve — Ježíš Kristus. Pravá církev se vždy řídí jeho slovem, jak je zjevuje Písmo. Pokaždé, když v křesťanské církvi převzali iniciativu lidé, začali rozhodovat o pravdě, vládnout a ovlivňovat svědomí ostatních, nastalo pro církev období úpadku. Živá je církev tehdy a tam, kde se studuje bible, kde se věřící chtějí stále důkladněji seznamovat s Kristem, Božím slovem, které je plné nejen milosti, ale i pravdy (Jan 1,14). Je živá tam, kde věřící uznávají autoritu Písma, jakožto Božího slova a pod vlivem Ducha svatého se snaží ve svém životě uskutečňovat zásady Písma. Sbor se stává právem vzdělávacím a výchovným střediskem.

V tomto smyslu je církev prostředím, kde zvláštním způsobem působí Duch svatý, Kristův zástupce na zemi. Působení Ducha svatého je osobní, Spasitele přijímá každý člověk sám, ale přesto žádný křesťan nestojí a nežije osamoceně. Prožívá osobní vztah ke Spasiteli, tím se stal křesťanem, ale Duch svatý jej vede dále do shromáždění věřících, do sboru, církve. Tam může sloužit a mít prospěch z darů Ducha, které se mají v církvi Kristově projevat.

Tam může prožívat také přínos lidského společenství s ostatními věřícími, kteří mají stejný cíl, ale také podobné problémy.

Církev, sbor, to je také místo, kde lidé uctívají Krista, kde se mu učí sloužit. Shromáždění věřící uznávají Pána, Stvořitele a Vykupitele. Společně se modlí, zpívají, studují Boží slovo a připomínají si dílo vykoupění slavení památky večere Páně.

Druhou důležitou oblastí života církve, jejím životním posláním, je svědectví o Kristu, hlásání evangelia — dobré zprávy o Spasiteli a o možnosti záchrany. Dříve než Pán Ježíš odešel zpět k Otci, formuloval poslání církve slovy: „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny, až do skonání tohoto věku“ (Mat 28,19,20). Církev tedy nemůže sloužit sama sobě. Nejde o to, aby jednotlivým věřícím bylo dobře, aby se vyžili ve svém náboženství — to není smyslem a ani posláním církve. Prvořadým posláním

Po vyznání víry v Ducha svatého následuje v krédu vyznání víry v existenci svatě a obecně církve. Církev může být jen tam, kde působí Duch svatý. Její existence je závislá na práci Ducha. Dílo křesťanské církve prakticky začíná sesláním Ducha svatého o letnicích. On je zástupcem Pána Ježíše na zemi, činitelem, který povolává, vede a chrání církev. Bez Ducha svatého by nebylo ani církve.

Můžeme a máme věřit v Ducha svatého a Duchu svatému, podobně jako věříme ve Spasitele. Nemůžeme však tímto způsobem věřit v církev. Spíše a popravdě věříme, že existuje pravá a skutečně Boží církev, shromáždění všech pravých následovníků Pána Ježíše Krista. V tomto smyslu je to církev nadčasová, povznesená nad všechny přehradu mezi lidmi, nekryje se se žádnou církevní organizační strukturou. Protože věříme, že Duch svatý uskutečňuje v životě jednotlivců dílo vykoupění, jak to Pán Ježíš slíbil, věříme také, že existuje církev, sbor lidí,

je zvěstování, seznamování jiných s tím vším „dobrým“, co nám Kristus nabízí. Věřící to mají také prakticky ukazovat. Mají být „solí“ a „světlem“ svému okolí (Mat 5,13,14). Církev jako hlasatel má vyřídit své poslání, splnit pověření.

Církev má zvěstovat naději, hovořit o cíli. Není jejím posláním zvěstovat pouze události, i když jde o události apokalyptické. Kristova církev je církví čekající. Nečeká však události, ale svého Pána. Cílem křesťanství je setkání s Pánem církve, s Ježí-

šem Kristem a také s ostatními věřícími, s církví Boží všech věků.

Věříme, že i dnes existuje na světě Kristova svatá a obecná církev. Stali jsme se jejími opravdovými členy? Chápeme a prožíváme přednosti i závazky, které z toho plynou?

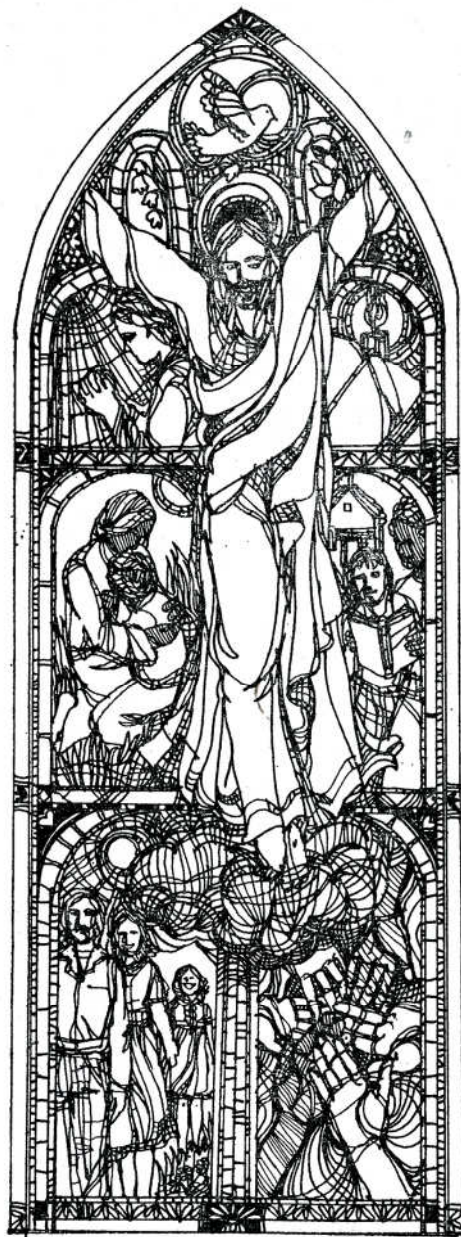
PRAVÉ ŠTĚSTÍ

Ve svém kázání na hoře učil Kristus své učedníky, že je nutné důvěřovat Bohu. Tato vzácná poučení jsou určena k povzbuzení dítek Božích ve všech dobách a dodnes je v nich plno naučení a útěchy. Spasitel poukázal svým následovníkům na ptáky pod nebem, kteří švitoří své chvalozpěvy nezatěžováni starostmi, protože „nesejí a nežnou“. A přesto se stará velký Otec o jejich potřeby. Spasitel se nás ptá: „Což vy nejste o mnoho cennější?“ (Mat 6,26). Ten, jenž se tak stará o lidi a zvířata, otvírá svou ruku a sytí všechny tvory. Nenechá bez povšimnutí ani ptáky pod nebem. Nedává jim sice potravu až do zobáku, ale stará se o jejich potřeby. Ptáci si musejí sami nasbírat semínka, která pro ně připravil. Musejí si sami připravit vše potřebné ke stavbě hnízd. Musejí krmit své mláďátka. Jdou za svou prací se zpěvem, neboť „vás nebeský Otec je živí“, a „což nejste o mnoho cennější?“ Nejste vy, kteří cítíte Boha a jste vybaveni rozumem a schopností žít duchovně, mnohem cennější než ptáci v ovzduší? Zdali se ten, jenž nás stvořil, jenž udržuje náš život, ten, jenž nás vytvořil k svému božskému obrazu, nepostará o naše potřeby, budeme-li v něho věřit?

Kristus upozornil své učedníky na luční květiny, jež rostou v bohaté rozmanitosti a honosí se prostou krásou, kterou jim dal nebeský Otec jako výraz lásky k člověku. Právě: „Podívejte se na polní lilie, jak rostou.“ Krása a prostota těchto polních květin zdaleka překonává nádheru Šalomounovu. Nejskvělejší šat vyrobený nejobratnějšími umělci nesnese srovnání s přirozeným půvabem a zářící krásou květin, jež stvořil Bůh. Ježíš se ptá: „Jestliže tedy Bůh tak obléká polní trávu, která dnes je a zítra bude hozena do pece, neobleče tím spíše vás, malověrní?“ (Mat 6, 28,30). Jestliže Bůh, největší umělec, dává prostým květinám, jež za den uvadnou, tak jemné a pestré barvy, oč větší péči projeví o ty, kdo jsou stvoření k jeho obrazu? Toto poučení Kristovo je výtkou ustaraným myšlenkám, obavám a pochybnostem nevěřícího srdce.

Pán si přeje, aby všichni jeho synové a dcery byli šťastní, pokojní a poslušní. Ježíš praví: „Svůj pokoj vám dávám; ne jako dává svět, já vám dávám. Ať se vaše srdce nechvěje a neděsí.“ „To jsem vám pověděl, aby moje radost byla ve vás a vaše radost, aby byla plná“ (Jan 14,27; 15,11).

Štěstí, vyhledávané ze sobeckých

pohnutek, štěstí, jež nevyplývá z plnění povinností, je nezdravé, vrtkavé a pomíjivé; rychle mizí a zanechává v nás pocit samoty a smutku. Radost a uspokojení je však v Boží službě; křesťan přece nemusí bloudit po nejistých cestách; nemusí zbytečně litovat a vystavovat se zklamání. Nemáme-li radost z tohoto života, můžeme se ještě stále radovat z vyhlídky na život budoucí.

Už zde na zemi mohou mít křesťané radost ze společenství s Kristem; mohou se hrát ve světě jeho lásky, mohou nacházet stálou útěchu z jeho přítomnosti. Každý krok v životě nás může přiblížit k Ježíši, může nám přinést hlubší prožitek lásky Boží a může nás přivést o krok blíže k blažen-

mu domovu pokoje. Nepřestávejme proto věřit, nýbrž mějme silnou víru, silnější než kdy předtím. „Až potud nám pomáhal Hospodin“ (1 Sam 7, 12), a bude nám pomáhat až do konce. Pohleďme na památníky toho, co vykonal Pán, aby nás potěšil a zachránil z rukou zhoubece. Mějme stále v čerstvé paměti všechny projevy milosti, kterými nás Bůh zahrnul — slzy, které nám setřel s očí, bolesti, které utišil, úzkosti, které zahnal, obavy, které rozptýlil, potřeby, které uspokojil, požehnání, která udělil — a tím se posilňujeme pro to, co nás ještě čeká na zbytku naší pouti.

Musíme sice počítat s tím, že v nastávajícím zápase nás čekají nové těžkosti, můžeme se však podívat na to, co bylo, právě tak jako na to, co přijde, a říci: „Až potud pomáhal nám Hospodin.“ „Tvá síla ať je stálá jako tvé dny“ (5 Moj 33,25). Zkoušky, které nastanou, nebudou větší než síla, kterou dostaneme, abychom je nesli. Pracujme tedy tam, kde k tomu najdeme příležitost, a věřme, že ať přijde cokoli, dostane se nám síly úměrné zkoušce.

Zanedlouho se rozevrou brány nebes, aby dívky Boží vešly a z úst Krále slávy uslyší požehnání, jež bude znít jejich ušima jako nejlíbeznější hudba: „Pojďte, požehnání mého Otce, ujměte se království, které je vám připraveno od založení světa“ (Mat 25,34).

Pak budou vykoupení uvítáni v domově, který pro ně připravuje Ježíš. Jejich společníky tam nebudou pozemští hříšníci, lháři, modloslužebníci, nečistí a nevěřící, nýbrž se budou družiti s těmi, kdo přemohli satana a Boží milostí dospěli k dokonalosti charakteru. Každý sklon k hříchu, každá nedokonalost, kterou měli na zemi, je smyta krví Kristovou a dostane se jim vznešenost a skvělost jeho slávy, která zdaleka překonává skvělost slunce. Bude z nich vyzářovat mravní krása, dokonalost povahy Kristovy, překonávající ještě tuto vnější nádheru. Bezhraniční stanou před velkým bílým trůnem a budou sdílet důstojnost a výsady andělů.

Z hlediska tohoto slavného dědictví, které může být jeho, „zač získá člověk svůj život?“ (Mat 16,26). Ať je sebechudší, má v sobě bohatství a důstojnost, jež mu svět nemůže dát. Člověk vykoupěný a očistěný od hříchu, se všemi svými ušlechtilými schopnostmi věnovanými službě Boží, má nepřekonatelnou cenu. Nad jedním vykoupěným člověkem je radost v nebi v přítomnosti Boha a svatých andělů, radost, jež se projeví v písních svatého vítězství.

BOJOVNICE ZA VÍRU

vyprávění v 1 Moj 24, 34-58. Tam slyšíme z jejích úst rozhodné ano! Šlo o životně důležité rozhodnutí, o její budoucnost. Je to okamžik, kdy je postavena před otázku, zda půjde s neznámým do neznámé země, aby se stala manželkou neznámého muže. Bude ochotná jít se služebníkem za neznámým ženichem? Bude mít odvahu přetrhat pouta rodinná i náboženská? Otázka zněla: „Půjdeš s tímto mužem?“ A její odpověď je: „Ano, půjdu.“

Pohnutkou pro toto smělé rozhodnutí nebyla nějaká vyhlídka na dobrou partii, jak se obvykle říká. Jisté však je, že Eliezer, zprostředkovatel těchto námluv, rozuměl svému poslání a náležitě dovedl uplatnit bohaté dary svého pána, zasnubní dary, jako zlaté náušnice a náramky. Na zlato a na bohatství vůbec se lidé tehdejší doby dívali jako na znamení Boží přízně. A tak Rebeka pochopila tuto nabídku jako výzvu Boží, jako od Boha přikázanou cestu. Stejně to chápal i služebník Eliezer, jak je vidět ze slov: „Hospodin požehnal pánu mému velice“ (v. 35). Z toho důvodu nejednal Eliezer na vlastní pěst a nechopil se vlastní iniciativy a nespolehal na vlastní úvahy při hledání nevěsty pro syna svého pána, nýbrž podřídil své rozhodování Bohu. Hledal Boží vedení. To bylo jednoznačné a jasné (24, 42-46). Odpověď přišla přesvědčivá. Otec a bratr Rebeky nemohou nic jiného než souhlasit. „Toto vyšlo od Hospodina a my nemůžeme tobě říci ani zlé ani dobré“ (v. 50). A také Rebeka neměla k tomu co říci, než chci — půjdu.

Rebeka se tu s námi setkává jako odvážná, smělá, hluboce věřící žena. Z tohoto vyprávění cítíme, že pisatel chce vylíčit Rebeku tak, aby čtenář nebo posluchač hned od počátku k ní pojal sympatii a náklonnost. Je nám představena slovy: „Byla to dívka velmi půvabného vzhledu“ (v. 16). Pro biblického člověka to znamená víc než jen příjemný zjev, krása na pohled. Krása je pro něho výrazem povahy, jednání a chování. Zevnějšek odpovídá vnitřku, je s ním v souladu. Takový člověk si své krásy není vědom. Nemusí ji proto zvýrazňovat či podmalovávat. Je prostě tu. Krása Rebeky je vyjádřena dobrotou srdce a ochotou k službě, kterou zde Písmo tak silně podtrhuje. S radostí čteme, jak ta dívka s naprostou samozřejmostí tomu unavenému, žízňavému cizinci

dá napít ze svého džbánu. A aniž byla požádána, nosí vodu ze studny, džbán za džbánem, aby také napojila jeho velbloudy. Cizinec na to hledí s radostí a zadostiučiněním. Poznává, že to je ta správná žena pro syna jeho pána.

Ke kráse Rebeky patří samozřejmě i most, s nímž přijímá Boží výzvu. Ano, půjdu, chci! Je to žena, která má odvahu, smělost a ducha, jenž ji uschopní opustit domov a rodinu a odebrat se poslušně tam, kam ji volá Boží hlas. Svého rozhodnutí nemusela nikdy litovat. Ne, žádný člověk, který to s Bohem zkusí, který se odváží věřit Bohu, toho nebude nikdy litovat. Rebeka byla pojata do dějin požehnání, které Bůh započal Abrahamem a nyní chtěl s jeho synem Izákem vést dále. Historie požehnání záleží v tom, že Bůh tomu povolánímu zaslíbí zvláštní míru pozornosti a milostivé náklonnosti. Co to znamená pro dnešní dobu, zváží teprve ten, kdo poznal Ježíše Krista, kterého Bůh poslal, aby nám zehnal. „Především pro vás povolal svého služebníka a poslal ho k vám, aby vám přinesl požehnání a odvrátil každého od jeho hříchů“ (Skut 3,26).

A tak jsme zjistili, že Rebeka se bezvýhradně podřizuje Bohu. Vstoupí do manželství takřka naslepo. Ale nebylo to vynucené manželství, neboť zde stojí: „Miloval ji.“ I to je známkou požehnání. Z tohoto manželství se zrodili dva synové, dvojčata, v pořadí Ezau a Jákob (25,27,28). „Ezau se stal mužem znalým lovu, ale Jákob byl muž pobožný a sídlil ve stanech.“ A teď následuje věta, kterou těžko bereme na vědomí. „Izák miloval Ezaua, protože z lovu měl co do úst, kdežto Rebeka milovala Jákoba.“ Jednání Rebeky poněkud zaráží. Jákob ve srovnání s Ezauem neobstál. Ezau je otevřený, přímý člověk. Jákob naproti tomu záluďný, vypočítavý. Jeho památka je plná hlubokých stínů. Prorok Ozeáš si dokonce troufá tvrdit, že Jákob „už v matčině životě jednal úskočně se svým bratrem“ (Oz 12,4). Prorok připomíná Jákoba, ale s negativním přízvukem. Zdůrazňuje motiv úskočnosti a podle něho je vykládáno i jeho jméno Jákob — úskočný. Proč tihne Rebeka právě k němu?

REBEKA A JÁKOB

Není to jen domácí prostředí, které oba spojuje. Je to vnitřní příbuznost. Společný zájem je přivede na stej-

Dnes se zamyslíme nad tragikou člověka, kterou apoštol Pavel shrnul a vyjádřil slovy: „Chtít dobro, to dokážu, ale vykonat už ne“ (Řím 7,18). Této bolestné zkušenosti nebývá nikdo ušetřen. Místo hlubokých úvah o lidské rozpolcenosti se pokusíme vcítit se do zkušenosti a zážitku biblické postavy — ženy Rebeky. Vypravuje nám o ní první kniha Mojžíšova. Při tom objevíme, že biblická zpráva nás nenechá stát při pouhém pohledu do lidské duše, ale vede nás přímo k setkání s Bohem.

Poprvé se s Rebekou setkáváme ve

nou cestu, je to žádost po zaslíbeních Božích. Tentýž prorok, který Jákobovi předhodil tak vážnou výtku, že „už v matčině životě jednal úskočně se svým bratrem“, musí dodat: „ale v mužném věku jako kníže zápasil s Bohem.“ Jákob chtěl mít požehnání stůj co stůj. Boží statky mu byly dražší než všechno ostatní, co je časné, protože chtěl mít účast na dějinách požehnání. A tak se stalo, že úskočností a chytrou vypočítavostí odkoupil právo prvorozeného. Neboť až dosud přecházelo požehnání na prvorozeného. Jákob jednal nesprávně. Rebeka však tomu rozuměla, i v ní hořel stejný božský žár.

Jak docela jiný byl Ezau! On žije jen přítomnému okamžiku. Nemá smysl pro neviditelné a nehmátatelné, pro to, co přesahuje dnešek. Boží požehnání je mu něčím, na co sice má právo, ale necítí žádnou povinnost s tím spojenou. Proto nemá pro něj velkou cenu. Ezau svým jednáním prozrazuje, že příliš nestojí o práva a nedbá povinností prvorozeného, který měl být duchovním vůdcem, modlitebníkem a knězem svého rodu.

Tento příběh ukazuje, že prvorozenství mohl nejstarší syn také ztratit. V bezmyšlenkovitosti a lehkomyšlnosti se Ezau zbaví práva na prvorozenství. Otfesná je jeho lhostejnost, která netuší, co vlastně ztratil. „Jedl a pil, vstal a odešel...“ (25,34). Tak pohrdl Ezau prvorozenstvím.

Hodina pravdy se neodvratně přiblížila, když Izák již v pokročilém věku chtěl předat svému synu dědictví. Nyní vyšlo najevo, co bylo v Rebecce. Nyní se odhalila celá lidská tragika: „Chtění hotové mám, ale...“ Izák myslí na smrt, ale napřed má předat prvorozenému synu dědictví. To ovšem nespočívalo jen ve hmotných statcích, nýbrž v povinnosti zachovat a střežit statky duchovní. Předání tohoto dědictví bylo spojeno s otcovským požehnáním, slavnostním aktem. Izák se chce pro tento akt připravit zvláštním pokrmem. Proto činí rozsáhlá opatření (1 Moj 27,1-4). Jen na jedno nemyslí, že požehnání je svobodný čin Boží, který nelze vázat na žádný řád a zvyk. Bohu je vyhrazeno, kdo bude příštím nositelem požehnání. A Izák to mohl vědět; neboť už před narozením synů odpověděl Hospodinu na dotaz Rebeky: „Dva národy jsou ve tvém životě, oba národy se rozejdou, jen co z tebe vyjdou. Jeden národ bude zdatnější než druhý, bezpočetný bude sloužit počtem skrovnějšímu“ (25,23).

Už prorocký výrok o dětech ukázal, že vyvoleným Božím proti prvorozenému právu dědictví je Jákob. Izák však na to nemyslí, ale Rebeka na to nezapomněla. On se na to vůbec neptá, ale ona horlí pro Boží vůli. Ne, to se nesmí stát, aby požehnání bylo potupeno lhostejným člověkem. Nesmí ho obdržet ten, kdo si ho neváží. Ona ví, že Ezau není vhodným nositelem Hospodinova zaslíbení. Jákob musí

obdržet požehnání, nikoli Ezau. Tak rozhodl Bůh. Boží vůle se musí stát. Proto Rebeka učiní vše, aby požehnání spočinulo na tom synu, který dal najevo, že stojí o výsadu prvorozených. „Ano, já chci!“ „Půjdu,“ takto se Rebeka kdysi rozhodla pro muže Izáka. S touto starou rozhodností se nyní vrhla do díla, aby pomohla Jákobovi k požehnání. My se jen děsíme toho, jak to dělá.

Sama si zřejmě neuvědomuje, že její postupování naráží na základní zásady víry a mravnosti. V ohni její horlivosti pramení také lehkost, s jakou zvládne všechny těžkosti. Je ke všemu hotova. Její dávno známá ochota k službě a schopnost oddanosti prožívá nyní vrchol. Jákobovy obavy, že by ta podvodnická, šalebná hra, kdyby to otec přece jen prohlédl, mohla na něho uvrhnout zlořečení místo požehnání, rozptýlil Rebeka neslýchaným, odvážným výrokem: „Na mne ať padne tvé zlořečení, můj synu. Jen mne poslechni, jdi a dones mi kůzlata“ (27,13). Sama chce nést odpovědnost a vzít na sebe případné zlořečení. Riskuje pro Hospodina zaslíbení vše, neboť zlořečení znamená vyloučení z rodiny.

Tato její oddanost má v sobě něco démonického, neboť tím, že Jákoba zproští odpovědnosti, činí jej ke všemu schopným, tedy i ke špatnostem. Je pochopitelné, že každá taková horlivost je poznamenána hříchem a netrpělivostí člověka. Divíme se, že Bůh své slovo přesto neruší. Se vši důkladností připraví matka syna pro přijetí požehnání (1 Moj 27,18-20). „I vešel k svému otci a řekl: „Můj otče!“ On odpověděl: „Tu jsem. Kdo jsi ty, můj synu?“ Jákob řekl otci: „Já jsem Ezau, tvůj prvorozený. Učinil jsem, co jsi mi uložil. Nuže, prosím, posaď se a jez z mého úlovku, abys mi mohl požehnat.“ Izák však řekl synovi: „Jak to, žeš to tak rychle našel, můj synu?“ Odpověděl: „To Hospodin, tvůj Bůh, mi to dopřál.“

Nejohrovnější na tom všem je to, že Rebeka není obyčejná podvodnice. Ona sleduje svatý, božský cíl. Chce dobro. Vedena zaslíbením, usiluje o to, aby se slovo Hospodinovo stalo skutečností. Podvod se zdařil. Jákob dostal požehnání.

Situace se vyvíjí dál dramaticky. Sotva opustí Jákob otcův stan, přichází Ezau. Spěchá, ale přijde pozdě. Odhalen, že požehnání už obdržel jiný, zděsí oba. Ezauova reakce na ztrátu požehnání připomíná rozhodnutí Kainovo. Ezau zanevřel na Jákoba a chce ho zabít. „A řekl sám k sobě: Blíží se dny truchlení pro mého otce. Zabiji svého bratra Jákoba“ (27,41). Tentokrát však k bratrovraždě nedojde. Rebeka opět zasáhne. Dějiny požehnání nesmějí být zmařeny a ukazují Jákobovi možnost, jak se vyhnout bratrovu hněvu. Matka radí Jákobovi útěk, a takto se zbavuje svého milovaného syna. Jistě, že s bolestí, neboť nikde ne-

čteme, že by se byl s matkou opět shledal. Jejich cesty se rozešly. Ona zůstala sama a nemá už nikoho, kdo rozumí její horlivosti.

Ale právě zde se před námi objeví Rebeka ještě jednou ve své velikosti a pravé oddanosti. Jistě, že trpí následkem své víny. A přece se nevzdává. Starého manžela a otce nezatěžuje vražednými plány Ezauovými. Jemu zdůvodňuje Jákobův odchod jinak. Připomíná Izákovi Ezauovo manželství s Chetejkami. Ona nechce, aby si Jákob vyhledal manželku mezi Chetejkami, jak to udělal Ezau: Ať si vezme manželku mezi příbuznými, podobně jako jeho otec. „Zprotivilo se mi žít s dcerami chetejskými. Vezme-li si Jákob ženu z chetejských dcer, jako jsou dcery této země, k čemu mi život?“ (27,46). Jinými slovy: Víra se nemá smíchat s nevěrou. Když se Ezau oženil do světa, který o víře nechce nic vědět, pak se to hodí jemu, Ezauovi. Když se však Jákob, který je požehnáním povolán k víře, ožení zde, pak je víra v Hospodina v nebezpečí, že se zkazí a ztratí. A to Rebeka nemohla snést. Právě tak uvažoval kdysi Abraham. Proto poslal zprostředkovatele, Eliezera, aby synovi přivedl ženu víry. A našel Rebeku.

Jak jsme se s ní setkali na počátku, tak stojí před námi ještě na konci. Bojovnice Boží, bojovnice za víru. A jak! Na chtění toho dobrého měla předpoklady, hůř to bylo s uskutečňováním. Selhala právě v tom, co jí bylo nejdražší a nejvznešenější. Tím, že dobro víry chtěla vlastní silou zachránit před zkázou v rukou Ezauových, vlastně víru zradila a vydala na popas. Cožpak nemohl Bůh také bez ní splnit své slovo zaslíbení o Jákobovi? Nevěra, od které se odvrací a kterou odmítá, nevládne jen ve světě okolo ní, nýbrž číhá v jejím vlastním srdci. Její zápas o svět víry se stal její porážkou. To je tragika člověka: chce dobré, a právě v tom chtění zklame.

Příběh Rebeky není zaznamenán v bibli jen proto, abychom naříkali nad její tragédií. Má nás vést k tomu, abychom se zamysleli nad vlastními povahovými nedostatky. Má nás vést i k tomu, abychom se nepřestali ptát po Bohu. Jak tomu je právě s Bohem v tomto příběhu, kde se s takovou horlivostí, ovšem jen lidsky, zápasí o Boha a jeho dary? Není tu jediné slovo o Bohu. A to nejen proto, že ho žádný ze zúčastněných nepustí ke slovu. Skutečně, Bůh mlčí. Jistě neschvaluje počínání Rebeky, ale připouští je. Proč neuchrání lidské snažení za Boží věc před nezdarem? Odpověď je nápadně jednoduchá. Je to proto, abychom nepřestali věřit a nepřestali počítat s tím Bohem, který své dějiny spasení a požehnání navzdory lidské vině nezmaří. Abychom nepřestali věřit, že Bůh své slovo neruší.

J. MARCOLLA

...A PROTO JÍ DŮVĚŘUJEME

Boží nabídka smíření a života pro nás pozemšťany je dnes v biblickém textu přetlumočena do půldruhého tisíce jazyků a nářečí. Rok co rok se šíří po světě v obrovských nákladech, a přece je tak mnoho lidí, kteří ji přehlíží nebo jí dokonce opovrhují.

Na tomto podceňování bible nesou vinu především sami křesťané. Nejenom členové církví, ale i teologové v ní přestali vidět Boží slovo a stala se pro ně jen náboženskou knihou. Boží zvěst dostala podobu obyčejného lidského vyprávění, a dokonce i Ježíš Kristus byl degradován na pouhého proroka a učitele.

Tento neutěšený stav výstižně popisuje E. G. Whiteová ve svém díle *Drama věků*: „V mnoha církvích nabývá vrchu nevěra; ne ovšem nevěra ve svém nejširším smyslu, totiž otevřené popírání bible, ale nevěra, která se halí pláštěm křesťanství a přitom podkopává víru v bibli jako zjevení Boží. Vroucí a pravou zbožnost nahradil prázdný formalismus... Mnohým je bible jako lampa bez oleje, protože jejich mysl se obrátila ke spekulativním názorům, které přinášejí nepochopení a zmatek. Vyšší biblická kritika, která staví na domněnkách a dohaděch, maří víru v bibli jako božské zjevení“ (Patr. a proroci, str. 114; Skut. apoštolů, str. 310).

Má pravdu tato osvědčená křesťanská pisatelka, když prohlašuje, že „kritika maří víru v bibli“? Což nesmí křesťan zhodnotit poselství Písma svatého? Má snad nekriticky přijímat vše, na čem staví svou víru? — V žádném případě! Vždyť v samotném Písmu je zpráva o věřících v makedonském městě Berii, kteří „na každý den zkoumali v Písmu, zdali je to tak, jak zvěstuje Pavel“ (Skut 17,11).

Naučný slovník říká, že „rozumová zkouška zaměřená k ověření pravdy a pravosti určitých skutečností, se nazývá kritikou. Protože berienští křesťané „rozumově prověřovali“ bibli, prováděli kritiku. Kritika je tedy i na cestě víry dobrým a dokonce nezbytným pomocníkem.

Nesmíme ovšem přehlédnout skutečnost, že při posuzování a hodnocení nemusí člověk vycházet vždy z faktů, ale může podléhat svým rozumovým, mravním nebo kulturním měřítkům a může tak stát na vlastních dohaděch. Taková kritika, která nevychází z faktů, je spekulativní, a tudíž zhoubná a nebezpečná.

Uvedené skutečnosti v plné míře platí i při posuzování bible. Biblická kritika se dělí na dvě skupiny: nižší a vyšší kritiku.

NIŽŠÍ BIBLICKÁ KRITIKA

Nižší kritika se zabývá studiem biblických jazyků (hebrejštiny a řečtiny),

zkoumá dějiny zprostředkování textu, studuje nejstarší dochované texty a překlady Písma, srovnává je a usiluje o ověření a případnou rekonstrukci původního textu. Protože se zabývá biblickým textem, nazývá se také „textovou kritikou“.

Již od osmnáctého století zde byli učenci, kteří této konstruktivní textové kritice věnovali celý svůj život a do nejmenších podrobností prostudovali knihy Písma svatého. Tak například anglický učenec John Mill více než čtvrt století sbíral a studoval biblické texty a v roce 1707 vydal *Nový zákon*, v němž srovnává 78 různých rukopisů. Jeho příkladu následovali další badatelé, kteří počet porovnávaných rukopisů rozmnožili (Jakub Wettstein ve Švýcarsku, A. Bengel, J. S. Semler a J. J. Griesbach v Německu, B. Kennicott v Oxfordu a jiní). O tom, do jaké míry se tato srovnávací textová kritika již v osmnáctém století rozrostla, svědčí práce učeného de Rossiho, který v letech 1784 — 1788 vydal v Parmě srovnání 731 hebrejských rukopisů.

Nemůžeme se zde rozepisovat o cestách, po kterých se textová kritika ubírala v devatenáctém století a v první polovině dvacátého století. Jen jednu skutečnost musíme uvést. I když učenci měli k dispozici dosti velký počet rukopisů a překladů Starého zákona, přece naráželi při své práci na závažný nedostatek: až do roku 1947 nejstarší hebrejské rukopisy, které měli po ruce, pocházely z 9. a 10. století křesťanského letopočtu. To znamenalo, že nemohli srovnávat, do jaké míry si během dlouhých staletí text zachoval věrnost v podání.

Mnozí z nich zašli tak daleko ve svých úpravách a dohaděch, že vytvářeli své vlastní rekonstrukce textu jednotlivých knih, čímž ve skutečnosti vznikaly texty nové. Takovým způsobem například upravili knihu proroka Izaiáše.

V polovině dvacátého století již nikdo nedoufal, že by se mohly nalézt nějaké starší texty, protože se vědělo, že Židé všechny opotřebované a odložené biblické rukopisy ničili, aby jako posvátné spisy nemohly být zneuctěny. A přece došlo k objevu, který významně ovlivnil další vývoj textové kritiky: počínaje rokem 1947 bylo v jeskyních u Mrtvého moře nalezeno velké množství svitků, z nichž některé pocházejí z doby několika staletí před Kristem. Mezi nejcennější z nich patří bezpochyby svitek proroka Izaiáše, který stylisticky podivuhodně souhlasí s dosud známými masoretskými texty.

Tak se znovu potvrdilo, že nižší neboli textová kritika může být považo-

vána za nesmírně důležitý a prospěšný prostředek k prohloubení studia Písma svatého.

Pozorný čtenář si jistě povšiml, že pisatelka ve výše uvedeném citátu neodmítá nižší (textovou) kritiku, ale píše: „Vyšší biblická kritika ... maří víru v bibli jako božské zjevení.“ Čím se tato zhoubná kritika zabývá?

VYŠŠÍ BIBLICKÁ KRITIKA

Vyšší neboli historická a literární kritika pátrá po okolnostech vzniku jednotlivých biblických knih, zkoumá jejich původ, snaží se určit čas a místo jejich napsání. Pokud by to činila se zájmem přivést čtenáře do důvěrnějšího kontaktu s inspirovaným Božím slovem, pak by bylo na místě takovou snahu uvítat a podpořit. To však vyšší kritika nečiní. K bibli se nestaví jako služebník, ale jako soudce.

Jistě není bez zajímavosti, že vyšší biblická kritika, jak ji dnes známe, má své kořeny v reformační době. Za jejího „otce“ je považován francouzský římskokatolický duchovní Richard Simon (1638—1712), který ve svém spisu vydaném v roce 1678 (*Histories critiques de Vieux Testament*) zpochybňuje Mojžíšovo autorství u značné části Mojžíšových knih. Nezapomeňme, že v jeho době zaznívalo z úst protestantů volání, že „jenom bible je základem víry“, proto se Simon snažil dokázat, že protestanté nemají v bibli spolehlivý základ pro své náboženství.

O půl století později v kritice navázal na Simona francouzský lékař Jean Astruc. V roce 1753 vydal knížku, ve které se snažil dokázat, že kniha Genesis musí mít dva různé prameny, protože na některých místech je Stvořitel nazýván hebrejským termínem Elohim (Bůh) a na jiných Jahve (Pán).

Podle této teorie by kritikové muse-li zastávat i názor, že Pavlova epistola k Filipenským pochází od dvou pisatelů, protože Spasitel je v ní někdy nazýván Ježíš a jindy Kristus. Jak by ovšem vysvětlili místo, kde je nazván Ježíš Kristus? A co s verši v Genesis, kde je Bůh nazýván Jahve Elohim (Bůh Hospodin)? (1 Moj 21,33; 24, 12; 28,21).

Ve stopách Simona a Astruca šli později další kritikové, pod jejichž útočnou palbu se dostali nejenom Noé, Abraham, Lot, Izák, Jákob, ale i mladší biblické postavy jako Izaiáš, Jeremiáš, Daniel a jiní. Na mušku si vzali i události z bible, jejichž děj se vymyká známým fyzikálním zákonům. Zavrhl všechno, co nelze vysvětlit rozumem a co je nutné přijímat pouze vírou. Božské zjevení poní-

žili na pouhou mytologii. Nejsmutnější je, že jejich destruktivnímu soudu neunikl ani sám Pán Ježíš. Zdegradovali jej jako Božího Syna a prohlásili ho za pouhého lidského učitele, kterému někdy přisoudili i nepěkné vlastnosti, jako je rafinovanost, lstivost, úskočnost apod.

Bůh však svou věc obhájil. Když útoky kritiků byly nejsilnější a upřímní věřící stáli někdy posmívání, sami jen se svou vírou, přihlásila se o slovo archeologie. Lopaty začaly odkrývat skutečnosti, které kritika označila za nehistorické. Věda svým jasným svědectvím vyvrátila názory kritiků. O tom, do jaké míry se to podařilo, vydal svědectví archeolog světového jména prof. dr. Bedřich Hrozný. V úvodu ke svým „Nejstarším dějinám Přední Asie“ napsal, že jsme v dnešní době zaplaveni přebohatým materiálem historickým, který nám dovoluje zprávy Starého zákona přezkoumat, ověřit a jedinečným způsobem doplnit. „Tam, kde nám Starý zákon dodal pouze prázdné, nám nic neříkající jméno země nebo národa,“ píše prof. Hrozný, „můžeme dnes nezřídka vepsat do knih historie Přední Asie celé kapitoly, ba je rozmnožit o celé svazky, pojednávající co nejpodrobněji o dotyčných zemích a národech.“

PÍSMO — ZBRANĚ NEBO TERČ?

Ke studiu bible je jenom jediný správný a užitečný přístup: máme ji otevřít s úctou a vědomím, že se nacházíme v přítomnosti Boha. On nám v ní oznamuje věci, které sami bez jeho pomoci nikdy neodhalíme a nepochopíme. Bible je inspirovaným Božím poselstvím, kterým nás chce vychovávat k dobrým a prospěšným skutkům, k moudrosti a dokonalosti. Je Boží učebnicí na cestě k věčnému životu. Aby však mohla splnit své poslání, musíme se Božímu slovu podrobit a nechat ho působit na své srdce.

Apoštol Pavel napsal, že „Boží slovo je živé, průbojné a ostré jako nabroušený dvojsečný meč. Proniká naši osobnost a ducha; naše pohnutky a okolnosti, ve kterých žijeme, rozebírá naše pocity a myšlení“ (Žid 4,12).

Jaká je to smělost a současně i paradox, když mnozí svými pocity a myšlením útočí na bibli, zatímco by měla bible útočit na jejich pocity a myšlení. Zkušenost, kterou na cestě do Emauz prožili učedníci, se opakuje všude tam, kde má Boží slovo příležitost oslovit člověka. Oni vyznali, že jejich srdce hořela, když naslouchali Písmu, které jim Ježíš vysvětloval. (Luk 24,32).

Nedovol nikdy, aby lidské spekulace a kritika oslabily radost, kterou ti může poskytnout upřímný a uctivý přístup k Božímu slovu, jímž celá bible je. Nezapomeň, že Písmo svaté není terč, ale meč. J. D.

BIBLICKÉ

Z předmětů denního života se v průběhu staletí jen málo věcí podstatně nezměnilo. Patří k nim např. mince, které od biblických dob zachovávají svou základní podobu.

Lidé používali drahých kovů, zlata a stříbra, případně i mědi jako platidla zřejmě dávno před vynálezem mincí. Hned na počátku Starého zákona můžeme najít zmínky o používání drahých kovů v tomto smyslu. Když se připomíná Abrahamovo bohatství, hovoří se o zlatě, stříbre a množství stád (1 Moj 13,2). Aby lidé mohli snadněji používat drahých kovů jako platidla, vyráběli z nich pruty nebo jazyky určité váhy. Podobné kusy drahého kovu odcizil zřejmě Achan podle zprávy knihy Jozue 7,21. Oblíbenější byly pravděpodobně prstence nebo kroužky, což bylo jistě výhodnější z hlediska uchovávání a transportu. Kroužky lidé svazovali nebo uchovávali ve váčcích. Kruhový tvar platidla si Židé zachovali ve slově „kikar“, které znamená „kruhový“ nebo „kulatý“. Kraličti tento termín překládali slovem „centnéř“. Nověji se překládá pod vlivem řečtiny termínem „talent“.

Dříve než lidé začali používat mince určité velikosti a tvaru, vyčíslovali platební hodnotu drahého kovu jeho vahou. Ve skutečnosti měli v době Starého zákona pro slova „platit“ i „vážit“ jen jeden termín „šagal“. Od tohoto slovesa je odvozeno známější slovo „šekel“. Kraličti je překládají slovem „lot“. Jedná se ovšem o váhovou jednotku 12 až 14 gramů.

V době krále Šalomouna byla již zavedena jednotná závaží. Archeologové objevili několik kamenných závaží, na kterých je vyznačena také hodnota drahého kovu příslušné váhy. Šalomoun varoval kupce, aby nešidili používáním dvojího závaží (viz Přísl 20,23).

Herodotos, řecký dějepisec 5. stol. př. Kr. tvrdí, že používání mincí vynalezli obyvatelé Lydie, příslušníci malého, ale bohatého národa obchodníků v Malé Asii. První známé mince razili okolo roku 640 př. Kr. Zpočátku používali přírodní slitiny zlata a stříbra. Brzy nato začali používat čistého zlata. Stříbrné mince přišly na řadu až v polovině 6. stol.

Mince z Lydie byly velmi drobné, mívaly v průměru jen 5 mm. Obvykle byl na nich vyražen jen hrubý náznak nějakého zvířete, často lva nebo jednoduchý geometrický vzor.

V roce 547 připojil Kýrus Malou Asii k Perské říši. Peršané velmi brzy pochovali přednosti mincí jako jednotného platidla. Darius I (521 — 486) zavedl stříbrný „siglos“ a zlatý „darik“, pojmenovaný zřejmě po něm. Jsou to nejstarší známé mince, na kterých je vyražena podoba člověka, panovníka, který je zavedl. Starý zákon tyto mince jmenuje. Kraličti je nazvali „drachmy“ a nový překlad „darejky“. Můžeme se s nimi setkat v celé řadě biblických veršů (Ezdr 2,89; 8,27; Neh 7,70-72). Je možné, že v textu Neh 5,15 se termínem „lot“ (šekel) označuje stříbrný „siglos“. Starý zákon se zmiňuje pouze o těchto mincích.

Koncem 5. stol. př. Kr. razili mince také obyvatelé Gázy, Týru a Sidonu. V samotném Izraeli zavedli mince Peršané. Archeologové našli drobné stříbrné mince, na

kterých je vyraženo aramejsky slovo Jehud. Tak Peršané označovali Judsko. Je možné, že je razili přímo v Palestině, jistě je však razili v 5. nebo 4. stol. př. Kr.

Jeden druh mincí, nalezený v Palestině, má pro nás zvláštní význam. Na jedné straně mince je zobrazena vousatá hlava v korintské přílbě a na druhé straně postava sedící zřejmě na trůnu s kolem. Peršané nechávali na mince jednotlivých provincií razit podobu místního božstva. Proto se také většina odborníků domnívá, že na této minci má být znázorněn Bůh Izraele podle popisu vidění proroka Ezechiele. Podobných mincí se našlo velmi málo. To svědčí o skutečnosti, jak byly v Palestině neoblíbené.

Nástupem Alexandra Makedonského nastalo nové období v dějinách mincovnictví. Alexandr zřídil ve své říši celou řadu mincoven. Pro Palestinu se mince razily ve městě Acre, později zvaném Ptolemais. Alexandrov stříbrný „drachmy“ se staly vzorem mincí pro celá následující staletí. Na každé drachmě byla vyobrazena hlava Herkula nebo Alexandra jako Herkula a na druhé straně postava sedícího boha Dia. Mince nesly nápis Alexandrou — Alexandrův. Jejich kvalita byla vynikající, těšily se velké oblibě, ale také zájmu padělatelů. Seleukovští a ptolemájovští vládcové napodobovali drachmy velikostí i stylem.

První skutečně židovské mince nechal razit hasmaneovský král Alexandr Janeus (104—78 př. Kr.). Šlo pouze o drobné měděné peníze, což bylo dáno politickou závislostí a neutěšenými hospodářskými poměry. První stříbrné mince Židé razili až za povstání proti Římanům, zlaté mince nerazili nikdy. Měděné mince Alexandra Janea se velmi podobají mincům, které nechal v Jeruzalémě razit seleukovský panovník Antiochus VII. — Sidetes v letech 132 — 130 př. Kr. Janeovy mince mají jak řecké tak i hebrejské nápisy.

Herodes Veliký (37 — 4 př. Kr.) projevill své snahy posílit v Judeji cizí vlivy také razbou peněz. Jeho mince mají pouze řecké nápisy. Podobně jednali jeho synové. Používané symboly — štít, přílby a válečné lodě svědčí o vojenském charakteru jeho vlády. Obvykle se snažil neurážet citlivost svých židovských poddaných. Na jedné měděné minci však nechal razit podobu orla. Je to jediný případ, kdy Židé razili mince se symbolem živé věci, což podle jejich chápání odporovalo 2. přikázání desatera. Možná, že podobný římský orel stál také na chrámovém nádvoří a zapříčinil mnoho nepokojů na konci Herodovy vlády. Je-li tento předpoklad správný, pochází zmíněná mince přibližně z doby Kristova narození.

Synové Heroda pokračovali v razbě měděných mincí. Později se stále více odchýlovali od židovského vzoru a napodobovali římské mince. Herodes Archelaos byl však z Judeje odstraněn a od roku 6 po Kr. provincií spravovali římsští prokurátoři. I oni nechávali razit měděné mince jednotných rozměrů. Napodobovali razbu Hasmaneovců nebo Herodů. Dvě takové měděné mince hodila do chrámové pokladnice chudá vdova, o které se zmiňuje ev. Marka 12,42. Aramejsky se těchto mincím říkalo „prutah“. Marek však použil řeckého slova lepton, což znamená drobný,

MINCE

nepatrný. Kraličtí je přeložili slovem „šart“. Marek dodává, že se jedná o hodnotu čtvrt peníze, kvadransu neboli čtvrtky, nejmenší římské mince, aby ukázal, jak nepatrnou hodnotu měl dar vdovy.

Prokurátoři nesměli na mincích razit svá jména, pouze datum. Podle něho můžeme mince přiřazovat k různým prokurátorům. Neslavně proslulý prokurátor Pilát Pontský (26 — 36 po Kr.) nechal razit tři druhy mincí. Buď neznal nebo ignoroval náboženské citění Židů. Na jeho mincích se objevují výhradně pohanské symboly: lituus (kouzelnická hůl) a simpulum (nádocha na obětní úlitbu).

Měděné mince prokurátorů byly raženy značně nedbale. Měly nepravidelné a ostré okraje a rychle ničily kožené váčky, ve kterých je lidé nosili. Možná, že na tuto skutečnost upozorňoval i Pán Ježíš (viz Luk 12,32). Nový zákon jmenuje sedm různých mincí. (1) Lepton — drobná měděná mince, o které jsme již hovořili. Kraličtí ji označují slovem „šart“ nebo také „halér“ (Mar 12,42; Luk 12,59; 21,2). Pak jmenuje tři stříbrné řecké mince, které kraličtí označují slovem „groš“. (2) Drachma, (3) didrachma (dvojdachma) a (4) stater neboli tetrachma (čtyřdrachma) Luk 15,8; Mat 17,24,27. Dále již dříve zmíněný (5) kvadrans (čtvrtpeníz) — nejmenší římská mince (Mat 5,26; Mar 12,42), (6) assarius (Mat 10,29; Luk 12,6). Oba výrazy kraličtí překládají slovem „halér“ nebo také „penízek“. Konečně (7) denár (Mat 18,28,22), který kraličtí označují slovem „peníz“.

Mina a talent neboli hřivna jsou uváděny v Novém zákoně jako údaje finanční hodnoty, nejedná se však o mince, ale váhové jednotky stříbra.

Nejběžnějším platidlem v době Pána Ježíše byla drachma. Římský denár měl přibližně stejnou hodnotu, ale drachmy nahradil mnohem později.

Stříbrné didrachmy a tetrachmy neboli statery razili v Týru. V době Pána Ježíše je Židé používali jako platidla v chrámu, protože nesměli razit svoje vlastní stříbrné mince. Je ironií dějin, že na nich byl zobrazen Baál, bůžek, se kterým měli Izraelité v minulosti tolik problémů. V prostoru chrámu bylo dost penězoměnců, kteří ochotně směňovali všechny ostatní peníze za týrské mince, kterými se platila chrámová daň. Roční daň činila didrachmu, to je polovina statery. Jidáš dostal za zradu Pána Ježíše 30 staterů.

Kvadrans a assarium byly mince římského impéria. Kvadrans nesl náboženské symboly, zatímco assarius podobu císaře. Bible jmenuje nejčastěji denár. Tato stříbrná mince měla hodnotu 10 assarií. Denárem se platila římská daň.

Když se Židé v roce 66 po Kr. vzbouřili proti Římanům, okamžitě roztavili všechny týrské peníze z chrámové pokladny a možná také denáry, které byly běžné v oběhu a razili poprvé stříbrné mince. Tyto šekely a půlšekely měly na lici vyražen kalich a na druhé straně granátové jablko. Podobně vypadaly také bronzové mince. Na mincích byla revoluční hesla, jako „svobodu Sionu“ a rok od začátku vzpoury, např. rok druhý (87) nebo čtvrtý (69). Poprvé od doby Hasmaneovců byly všechny nápisy pouze v hebrejštině.

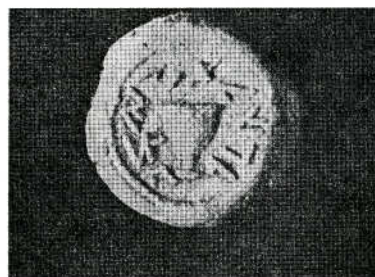
Během druhé vzpoury v letech 132—135, kterou vedl Bar Kochba, Židé opět razili stříbrné a bronzové mince. Tentokrát pouze přeráželi existující římské mince tak, aby na nich byl patrný původní reliéf a tím ještě více popuzovali Římany. Šekely z tohoto období jsou jedinými starými hebrejskými mincemi, na kterých je znázorněn chrám v Jeruzalémě. Tehdy byl chrám již po 60 let v troskách, ale symbol na minci měl Židům připomínat, jak

jim Římané ubližovali a měl je povzbuzovat k boji.

Staré mince jsou svědectvím o mnohých náboženských i politických zápasech a kulturním pozadí biblických dob. I tyto informace nás mohou obohatit při studiu Písma.

Podle zahraničních pramenů zpracoval
KAREL NOWAK

1. Nejstarší známá mince z Lýdie
2. Perská mince ze 4. stol. př. Kr. znázorňující „Boha Izraele“ (skutečná velikost 15 mm)
3. Selenkovská drachma (17 mm)
4. Mince Alexandra Janea (14 mm)
5. Peníz Heroda Velikého (13 mm)
6. Mince z doby první vzpoury proti Římanům ražena v roce 69 (20 mm)
7. Přerážená římská mince assarius z doby druhé vzpoury v letech 132—135 (20 mm)

Mojžíš předobrazem Krista

MILOSLAV ŠUSTEK

Delší dobu jsme čerpali naučení ze života tichého Mojžíše. Nakonec si na základě Písma ukážeme, v čem byl Mojžíš předobrazem Pána Ježíše a jaké pozoruhodné souvislosti jsou mezi velkým učitelem Starého zákona a Prostředníkem nové smlouvy.

Mojžíš se narodil v době, kdy Boží lid prožíval v Egyptě nesmírné utrpení. Nepřítel spásy věděl, že z tohoto lidu má vzejít Vykupitel. Jelikož ve své nenávisti vůči Bohu je slepý, nerozumí Božím úradkům a plánům. Svedl faraóna k tomu, aby zabíjel novorozence izraelské chlapce. Domníval se, že takto překazí Boží úmysl.

Pán Ježíš se narodil také ve dnech, kdy temnota obklopovala zemi. Tehdy vládl v Jeruzalémě král Herodes, člověk hrubé povahy a lstivého srdce. I on byl snadno nástrojem nepřitele spásení, který se obával, že novorozený Ježíš zasáhne do jeho království. Herodes předstíral, že se chce jít poklonit novorozeněti, ve skutečnosti ho však chtěl usmrtit. Brzy vydal nařízení, aby byly v Betlémě usmrceny všechny děti mladší dvou let. Pokojné město Davidovo se stalo svědkem hrůzných výjevů. Naplnilo se tím proroctví Jeremiášovo: „V Rámě je slyšet hlasité bědování, přehořký pláč. Ráchel oplakává své syny, odmítá útěchu, protože její synové už nejsou“ [Jer 31,15].

Ruka Boží bděla nad Mojžíšem v době, kdy faraónovi vojáci hubili děti. Písmo praví, že když jeho matka „viděla, jak je půvabný, ukrývala ho po tři měsíce. Ale déle už ho ukrývat nemohla. Proto pro něho připravila ze třtiny ošatku, vymazala ji asfaltem a smolou, položila do ní dítě a vložila do rákosí při břehu Nilu.“ Sestra dítěte Maria, která se opodál modlila za svého bratříčka, zakusila, jak Pán vyslýchá její i matčiny modlitby. Bůh vedl kroky dcery faraónovy, která si odnesla překrásné dítě do královského paláce. Bůh má předivné cesty se svými vyvolenými!

Táž ruka Páně ochraňovala i život děťátka narozeného v Betlémě. I ono mělo svého velkého odpůrce, ale také nejlepšího ochránce. V době velkého nebezpečí ukázal se anděl Páně ve snu Josefovi a řekl mu: „Vstaň, vezmi dítě i jeho matku, uprchni do Egypta a buď tam, dokud ti neřeknu; neboť Herodes bude hledat dítě, aby je zahubil“ [Mat 2,13]. Tak jako dcera egyptského faraóna zachránila malého Mojžíše, tak země egyptská zachránila život Syna Božího. Po smrti Herodesově anděl Boží dal Josefovi pokyn, aby se vrátil s dítětem do izraelské země.

Mojžíš musel konat důkladnou pří-

pravu pro vznešený úřad, ke kterému jej Pán Bůh povolal. Čtyřicet let studoval na dvoře egyptském a dosáhl vysokého vzdělání. Po trpkém zklamání, které prožil s Izraelci, musel utéci z Egypta na poušť madiánskou, kde se dalších čtyřicet let jako pastýř stáda učil tichosti.

I náš Spasitel se musel dlouho připravovat na svůj kazatelský a učitelský úřad. Na klíně své drahé matky Marie se učil poznávat Písmo. Neměl rabínské školy, ale Duch Boží jej učil od nejtělejšího mládí. Byl mužem praxe jako Mojžíš. Pracoval v tesařské dílně Josefově. Vystoupil na veřejnost teprve, když mu bylo třicet let [Luk 3,23].

Ve své přípravě na vysoké povolání strávil Mojžíš celé dny v posvěcení těla, duše i ducha v ústraní na hoře Sinaj, kde se Hospodinova sláva projevovala jako stravující oheň. „Mojžíš vstoupil doprostřed oblaku. Vystoupil na horu a byl na hoře čtyřicet dní a čtyřicet nocí“ [2 Moj 24,18]. Zde prožil nejužší společenství s Bohem na modlitbě a v naslouchání Božímu hlasu, který vydal věčné platné mravní příkazy pro lid Boží i celé lidstvo. — Po dnech postu a modliteb však prožil hrozné zklamání, když viděl, jak lid tančí kolem zlatého telete.

I Pán Ježíš se postil čtyřicet dní a nocí na poušti, kde byl sám a mohl rozjímat o svém poslání a díle. V postu a modlitbě se chtěl posílit na trnitou cestu, po níž měl v budoucích letech kráčet. Satan, který chtěl zničit malého Mojžíše i děťátko z Betléma, vyvinul nyní veškeré úsilí, aby odvedl Syna Božího od jeho díla. V zápasu mezi Knížetem světla a vůdcem říše tmy se rozhodovalo o věci, osudové pro celý svět. Syn Boží však zvítězil nad všemi pokoušeními nepřitele jasným: „Psáno jest!“

Mojžíš se po celý svůj dlouhý život — sto dvacet let — učil tichosti a pokore. Učil se sebezapření v prvních čtyřiceti letech na dvoře faraónově, kdy byl obklopen přepychem a modlářstvím. Zůstal však věrný svému Stvořiteli, živému Bohu Abrahamovu, Izákovu a Jákobovu. V dalších čtyřiceti letech se učil trpělivosti a tichosti na poušti madiánské, kde pásal ovce svého tchána. V tichu pouště promlouval k němu Bůh skrze své dílo. Za hvězdné noci pozdvíhoval Mojžíš svou mysl k Pánu nebes i země. Nebyl rušen hlukem a pýchou světa. Dalších čtyřicet let vedl neposlušné syny izraelské z Egypta do zaslíbené země. Zde se ukázalo, jak potřebná byla jeho mnoholetá příprava v ústraní. Navzdory tomu, že mu jednou došla trpělivost a on nevzdal patřičnou čest Bohu

u vod sváru a reptání, absolvoval kurs pokory a trpělivosti ve škole Mesiáše — Krista, k němuž vzhlížel svou opravdovou vírou.

Podobně chodil do školy tichosti a pokory i Pán Ježíš. V mládí byl obklopen chlapci z Nazareta, jejichž mravní zásady byly chatrné. Duševně trpěl v jejich prostředí. Chtěl jim být k požehnaní, ale oni mu nechtěli rozumět. V mnoha věcech mu nerozuměli ani jeho příbuzní a v některých ani Josef a Maria. Proto tím více lnul ke svému nebeskému Otci, kterého poznával stále lépe a zřetelněji. Když si vyvolil dvanáct apoštolů, viděl, že ani ti nerozumějí důležitým pravdám, které by jim rád sdělil. Měl trpělivost s prudkým a sebejistým Petrem, s Jakubem a Janem, kteří byli nazýváni „synové hromu“. Ani oni nebyli hned pokorní a poddajní. Největší trpělivost vykazoval Ježíš vůči Jidášovi, kterému před zrazením Syna člověka umyl ještě nohy. Tento tichý Ježíš volá: „Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout. Vezměte na sebe své jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce; a naleznete odpočinutí svým duším“ [Mat 11,28,29]. Nikdo se nerodí na svět s pokorným srdcem. Pokoře se musíme učit po celý život, jak tomu bylo u Mojžíše a jak to praktikoval náš Spasitel.

Ačkoli byli Izraelité neposlušní a vzpurní a uchýlili se k modloslužbě, Mojžíš je nepřestal milovat, byl ochoten nechat se vymazat z knihy věčného života, jen aby oni nezanikli jako Boží lid a aby nebylo potupeno Boží jméno mezi pohany [2 Moj 32,31,32]. Ačkoli ho Izraelci někdy tupili, proti němu reptali a dokonce jej chtěli kamenovat pro věrnost Božímu povolání a Božím plánům, nestyděl se za ně jako za své bratry, ale do svého posledního dechu je vedl a sloužil jim.

Podobně i Pán Ježíš „přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali“ [Jan 1,11]. Chtěl je shromáždit, jako slepice shromažďující kuřátka pod své křídlo, ale oni nechtěli. Plakal nad Jeruzalémem, protože miloval svůj lid. Mojžíš byl ochoten dát život

za Izraele, ale Kristus jej dal, vyhlil svou drahou krev za spásu celého lidstva. Navzdory naší nevěrnosti a hříšnosti „nestydí se nazývat nás svými bratry“ (Žid 2,11).

Mezi Mojžíšem a Kristem je mnoho společných znaků. Platí to o jejich životě, ale také o smrti a vzkříšení. Mojžíš přijal pokorně jako z rukou Božích trest, že zemře na pouti do Kanánu, aniž by vešel do zaslíbené země. Přijal to tiše jako vůli Boží. Dle Písma jej však později Pán vzkřísil (Juda). Satan chtěl, aby Mojžíš zůstal v hrobě jako každý člověk, který zhřešil. Jeli-

kož dílo posvěcení charakteru bylo u Mojžíše podobně dokončeno jako u Enocha nebo Eliáše, vidíme jej na hoře Proměnění, jak rozmlouvá s oslaveným Kristem v přítomnosti Eliáše (Mat 17,2-4).

I Kristus zemřel a vstal z mrtvých. Velký rozdíl mezi ním a Mojžíšem je však v tom, že Mojžíš zemřel pro svůj hřích, Ježíš však za naše hříchy. Mojžíš nemohl vstát z mrtvých pro své zásluhy, ale Kristus sám mohl pro své zásluhy vytrhnout Mojžíše z moci knížete hrobu a smrti.

Celý život Mojžíšův byl usměrněn

ke Kristu — od dětství až ke hrobu. „Raději chtěl snášet příkoří s Božím lidem, než na čas žít příjemně v hříchu; a Kristovo pohanění pokládal za větší bohatství než všechny poklady Egypta, neboť upíral svou mysl k budoucí odplatě“ (Žid 11,25.26).

V Mojžíšovi byl duch Kristův: duch pokory, tichosti, trpělivosti, lásky, odpuštění, shovívavosti, statečnosti a věrnosti. Ze života a příkladu Mojžíšova se můžeme mnohému naučit, ale čest, sláva a naše celá oddanost patří Kristu, nejdokonalejšímu a následovněhodnému vzoru!

TĚLO — CHRÁM DUCHA

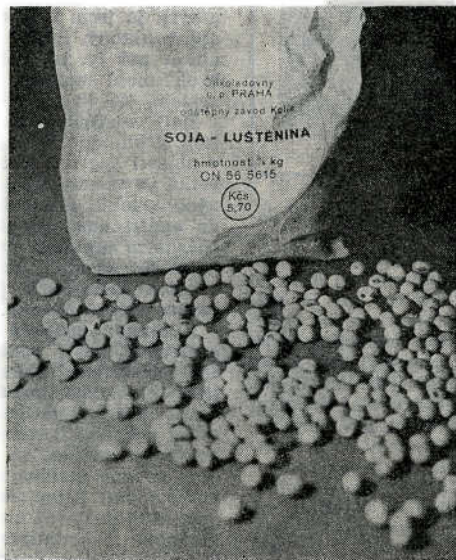
ROSTLINA, která má cenu zlata

Může mít nějaká rostlina takovou hodnotu, aby ji lidé srovnávali se zlatem? Před 25 lety vzal jeden z významných představitelů potravinářského průmyslu v severní Americe do ruky hrst sójových bobů a prohlásil: „Tyto boby jsou zlatem, které nám roste ze země.“ Sója — to je potravina, která má cenu zlata, ale kterou, žel, známe a používáme velmi málo.

Kdybychom chtěli sledovat dějiny sóje, museli bychom až do Číny. O sójových bobech se zmiňují staré čínské záznamy už před několika tisíci lety. Číňané je nazývali „ta tau“, což znamená „velké boby“. Po dlouhá staletí sóju znali a pěstovali pouze v Číně, později se však její pěstování přeneslo také do Japonska a Koreje. Teprve v roce 1804 se dostala do severní Ameriky. Její pěstování se tam tak rozšířilo a získalo takovou oblibu, že dnes sója zaujímá třetí místo mezi zemědělskými produkty.

V porovnání s ostatními luštěninami, jako jsou například fazole nebo hrách, obsahují sójové boby velké množství bílkovin a rostlinných tuků. Zatímco nám obilniny poskytují převážně uhlohydráty, v sójových bobech nacházíme podobné výživné látky, jaké má mléko, maso, vajíčka a živočišné tuky. V sójových bobech nám příroda poskytuje největší množství rostlinných bílkovin a hodně kvalitního rostlinného oleje. Někomu se může zdát nepochopitelné, že bychom mohli získat ze sóje nezbytné látky, které přijímáme v potravě prostřednictvím masa, mléka a vajec. Výzkumy nás přesvědčily, že rostlinná strava nám opravdu může poskytnout dostatek bílkovin, tuků, uhlohydrátů stejně jako i vitamínů a minerálních látek. Sójové boby v mnoha oblastech svou kvalitou a výživnou hodnotou předčí ostatní složky naší potravy — obilniny, ovoce a zeleninu.

Sója je hlavním zdrojem bílkovin a tuků v potravě Číňanů, Japonců a Korejců. Sóju nazývají „masem bez

kostí“ a připravují z ní mnoho chutných a hodnotných jídel. Všude tam, kde sója získala u lidí velkou oblibu, nahradila masitá a mléčná jídla.

Bílkoviny, které se vyskytují v sójových bobech, obsahují všechny důležité aminokyseliny, které jsou významnou a nenahraditelnou složkou naší potravy. Vždy znovu žasnou nad skutečností, že jediná rostlina — sója — nám poskytuje vlastně všechny základní a nejdůležitější látky, bez nichž se člověk nemůže obejít. Proto má tato luštěnina také velký hospodářský význam. Sójové boby kromě toho obsahují také poměrně značné množství vápníku a železa, vitamínů B₁ a B₂ a stopy dalších vitamínů.

Přestože má sója vysokou biologickou hodnotu a mohla by se uplatnit jako kvalitní a bohatá složka naší potravy, stále u mnoha lidí naráží na nepochopení a nezájem. Snad proto, že je to potravina u nás dosti nezvyklá. Ale takový předsudek nemůže obstát natrvalo. Už brzy by měla nastat doba, kdy se objeví i na našem stole a zařadíme ji mezi ostatní základní složky naší potravy. Má tolik předností, že to stojí za to zvyknout si na její chuť a překonat snad i nějaké předsudky.

V mnoha zemích vyrábějí ze sóje celou řadu potravin, například umělé maso a umělé mléko. Tisíce dětí nesnášejí mléko, jsou na ně alergické. Když takovým dětem lékaři podávali sójové mléko, dosáhli velmi dobrých

výsledků. Používat sójové mléko je pouze věc návyku. Odborníci dokázali, že kojenci se mohou dobře vyvíjet i když jsou od narození živieni sójovým mlékem. Zdravá krev, silné kosti a celkově dobrý vývin takových dětí dokázal, že sójové mléko může plně nahradit mléko kravské. Na rozdíl od živočišného mléka se sójové mléko v žaludku nesráží, a proto napomáhá při léčbě infekcí zažívacího ústrojí, vředů na žaludku a dvanáctníku.

U nás se sója prodává buď jako sójové boby nebo jako mouka. Moudrá kuchařka umí používat boby jako přílohu k jídlům nebo jako součást různých salátů a mouku jako surovinu k přípravě celé řady pokrmů. Nabobtnalé a upražené boby chutnají podobně jako burské oříšky. Naše tělo dokáže zužitkovat 80—90 % bílkovin a olejů, které v podobě sóje přijímá. To znamená, že je dokáže použít ke stavbě tkání a jako zdroj energie.

Sója se osvědčila jako výborná potravina pro nemocné cukrovkou a pro lidi, kteří jsou precitlivělí na některá jídla. Příznivě podporuje léčbu kožních vyrážek, ekzémů, revmatismu a astmatu, který je důsledkem alergie. Osvědčila se také jako výborná potravina pro rekonvalescenty. Nejen že podporuje tělesný rozvoj, ale chrání nás také před tloustnutím. Naše tělo neukládá sójový olej v podobě podkožního tuku, ale proměňuje jej v energii.

Tučné maso, vajíčka a živočišné tuky vůbec obsahují velké množství cholesterolu. Tato látka je příčinou arteriosklerózy. Olej obsažený v sóji naopak snižuje hladinu cholesterolu v krvi. V zemích, kde sója patří ke každodenní stravě, se mrtvice a nemoci srdce takřka nevyskytují a to ani ve vysokém stáří.

Je docela možné, že sójové boby budou mít pro výživu Evropy podobné poslání, jaké měly pro naše země v 18. století brambory. Pro srovnání — 1/2 kg sóje dodá našemu organismu takové množství výživných látek jako 3,75 l plnotučného mléka. Větší používání sóje vede také k lepšímu zdraví. Sója tedy není jen jednou z mnoha luštěnin, které známe. Má mezi rostlinami mimořádné postavení. Je to opravdu zlato, které nám roste ze země. MUDr. H. M.

SOUPEŘENÍ MEZI SOUROZENCI

Rodiče, co vás nejvíce znepokojuje a popuzuje u vašich dětí? Domnívám se, že mnozí z vás bez váhání označili za nejhorší jev právě soupeřivost mezi sourozenci. Sourozenci obvykle na sebe žárlí, dělají si naschvály, stále se hádají. Při každé vhodné příležitosti se vzájemně napadají jako skuteční malí bandité, hledají slabé stránky toho druhého, aby je mohli při vhodné příležitosti zneužít. Mezi mnohými sourozenci tomu tak je, alespoň v určitém věku.

Většinou tím nejvíce trpí rodiče. Neustále musejí poslouchat rámus „bitevního pole“ a po rvačce utírat slzy, posuzovat, kdo to zavinil a kdo začal, trestat a ošetřovat „rány“ těch, kdo se cítí poškozeni.

Podle mého názoru není vhodné pro zdravý rozvoj dětí nechat hádkám volný průběh s nadějí, že se časem všechno spraví a že děti z toho „vyrostou“. Ani ostatní lidé ve vašem okolí nemusejí trpět hlukem a povykem, které za podobných situací děti tropí. Není to jednoduché ani snadné „léčit“ rivalitu mezi sourozenci, ale jsem přesvědčen, že by se o to všichni rodiče měli alespoň vážně pokusit. Pro ty rodiče, kteří se o to snaží, mám tři rady. Sám jsem si je ověřil ve vlastní rodině.

1. NEPODNECUJTE ŽÁRLIVOST MEZI SOUROZENCI

Rivalita mezi sourozenci není ničím novým. Setkáváme se s ní hned v prvních kapitolách bible. Byla vlastně důvodem k první vraždě vůbec, Kain zabil svého bratra Ábele, protože na něj žárlil. Od té doby se s tímto jevem můžeme setkávat téměř ve všech rodinách, kde žijí dvě nebo více dětí.

Většina rodičů, kteří čekají další dítě, se snaží taktně a přiměřeně vysvětlit staršímu dítěti, že čekají příchod dalšího dítěte a přesvědčit je, aby se na budoucího bratříčka nebo sestřičku těšilo. Vyprávějí mu, že z něho mají radost a že to další dítě má jejich radost ještě zvětšit. Chtějí tak předejít žárlivosti a pozdější rivalitě mezi sourozenci.

Celá řada rodičů by však moh-

la vyprávět své zkušenosti a dokázat, že taková taktika se osvědčuje jen málokdy. Ve většině případů „nefunguje“, a to je pochopitelné. Někdy mi to připadá podobné, jako kdyby manžel přesvědčoval manželku, že si musí přivést domů ještě jednu ženu, aby mohl být šťastnější. Jak by na to reagovala? Dokázal by ji přesvědčit natolik, aby nežárlila? Možná, že by se o to více připravovala na zápas se „sokyní“. Mnohé děti reagují podobně, jakmile zjistí, že v rodině má přibýt další sourozenec, další „rival“.

Žárlivost a pozdější soupeření je něco naprosto přirozeného. Všichni rodiče by s tím měli počítat a přemýšlet, jak zmenšit možné následky. Předně by měli přestat se vzájemným porovnáváním svých dětí. Například velmi málo dětí se zajímá o svou skutečnou výšku. Je jim úplně jedno, kolik centimetrů měří, ale užasné je zajímá, kdo je „největší“. Naprosto přirozené se srovnávají se svými kamarády, ovšem nepříznivé postavení uvnitř vlastní rodiny je hluboce zraňuje. Tato velká pravda platí zvláště ve třech oblastech:

a) Děti jsou velmi citlivé na všechno, co se týká jejich vzhledu a zevnějšku. Pro náročnost uvedu příklad. Kamila často slyší, jak rodiče a ostatní dospělí hovoří o krásě její sestry. Své jméno nikdy nezaslechne v podobné souvislosti. To stačí, aby začala na svou sestru žárlit, aby vznikla dlouholetá rivalita. Sama si už dříve povšimla krásy své sestry, ale poznámky dospělých ji jen utvrdí v podezření, že sama je škaredá. Začne trpět pocitem méněcennosti, v jejím životě se zamotává „uzel“ velkých problémů. Poznámky rodičů jen potvrdily její obavy, žárlivost je v takovém případě nevyhnutelná. Naše děti dají velmi mnoho na vnější krásu pod vlivem kultury a názorů dospělých. Jak často se malá holčička zeptá rodičů: Líbí se ti? Vidí, že jsem krásná? Často stačí jen neopatrná poznámka, nechtěné srovnání s druhým a mezi sourozenci může vzniknout i nenávist, která trvá dlouho.

b) Velmi citlivým místem je

také otázka inteligence. Nikdy před dětmi nehovořte o jejich inteligenci a nesrovnávejte. Děti dokáží vyvodit i z poznámky „mimořádně“ řečené velké závěry.

c) Všechny děti a zvláště chlapci mají vyvinutý smysl pro soutěživost v oblasti sportovních, fyzických výkonů. Nejpomalejší a nejslabší dítě má většinou značné problémy, aby se vyrovnalo se svou situací. Jednoduchý příklad nám to může výmluvně ilustrovat. Následující dopis napsal devítiletý chlapec svému staršímu bratru, který nad ním zvítězil v běhu.

„Já jsem stejně silnější než ty, stejně jsi slabší. Mohl bych zvítězit nad celým světem, a ty nad nikým. Já jsem chytřejší a ty jsi úplně hloupý. Stejně umím lépe utíkat než ty. Jsi úplně blbý. Já bych mohl zvítězit nad celým světem. To je všechno pravda.“

Malý směšný dopis, pohutky jsou průhledné. Chlapec prohrál v oblasti sportu, proto vyhlašuje válku ve všech oblastech vzájemných vztahů. Bezpochyby se bude snažit dosti dlouho nějakým způsobem překonat svého bratra, nějak ho „zranit“, ukázat mu, že v něčem je lepší. To je přirozená reakce lidské povahy.

V žádném případě nechci doporučovat, aby rodiče potírali soutěživost mezi dětmi. Ovšem ve třech oblastech, které jsem jmenoval: krásu, inteligenci a sportovní schopnosti musí mít dítě naprostou jistotu, že v očích rodičů se mu dostává spravedlivého ocenění. Přinejmenším doma musí dítě dostávat úměrné dávky kladného ohodnocení, protože mimo rodinu v prostředí svých vrstevníků jsou některé děti zákonitě úspěšnější než ostatní.

Nikdy nezapomeňte, že jakmile se dítě začne vyťahovat a napadat slovně nebo fyzicky své sourozence, je to důkaz, že trpí vnitřní nejistotou a pocitem méněcennosti. Jsou-li rodiče dostatečně všímaví na podobné projevy, mohou svým dětem účinně pomáhat, aby ovládaly své pocity a projevy žárlivosti.

2. VYTVOŘTE ÚMĚRNÁ PRAVIDLA SPRÁVEDLNOSTI

Rivalita mezi sourozenci se prohlubuje tam, kde v rodině není stanoven rozumný systém spravedlnosti a kde nepřístupní zásady zůstávají bez trestu. Každá společnost vytváří určitá pravidla a zásady chování, aby své členy chránila před zločiny. V každé rodině, společnosti v malém, musí být také stanoveny zásady, které chrání práva jednotlivých členů.

Dokážete si představit společnost bez zákonů, pořádkového sboru a bez soudů? Příslušníci takového společenství by se mohli vzájemně napadat a ubližovat si bez obav, že budou bráni k zodpovědnosti. Vedlo by to jistě k uplatňování „práva silnějšího“ a k dalším nepředstavitelným krivdám. Podobné problémy v malém ovšem prožívá každá rodina s více dětmi. Nejstarší a nejsilnější dítě obvykle vládne a vynucuje si poslušnost mladších a slabších. Ti se brání a mstí, jak jen mohou, že rozbíjí staršímu něco, čeho si cení. Narůstá nenávist, která škodí všem.

Když se děti dožadují spravedli-

nosti u rodičů, mnohdy narazí na nepochopení a odmítnutí. Někdy rodiče nemají dost autority, aby přinutili děti k poslušnosti, někdy jsou unaveni neustálými spory mezi dětmi, proto odmítají zasahovat, dělat soudce a vykonavatele spravedlnosti. V některých rodinách rodiče dokonce schvalují, aby starší a silnější ovládal a „vychoval“ mladší po svém. V mnoha rodinách dochází k opačným jevům. Starší si musí nechat všechno líbit od mladšího, který je přece „ještě malý“. Starší sourozenec má v takovém případě svázané ruce a nemůže se nijak bránit. Pokaždé, když dojde k nějaké rozepři, je trestán, protože jako starší „má mít více rozumu“. V mnoha rodinách se děti navzájem systematicky ničí, protože rodiče na ně nemají prostě čas. Jak v rodině zavést přesná pravidla spravedlnosti?

Pro příklad chci uvést několik základních pravidel, která by měla platit v každé rodině:

- Každé dítě má mít svůj koutek, stůl, skříňku nebo krabici, kam nemá nikdo jiný přístup.
 - Žádné z dětí se nesmí zlomyslně posmívat jinému. Toto pravidlo je třeba dodržovat velmi přísně.
 - Starší nesmí popuzovat a dráždit mladší.
 - Mladší nesmí obtěžovat starší.
 - Nesmíme nutit děti, aby si hrály spolu, když si chce každé hrát samo, anebo dávají přednost hře s kamarády.
 - Každý spor je nutno řešit co nejdříve, naprosto spravedlivě.
- Tato pravidla předpokládají ze strany rodičů ochotu být prostředníkem a autoritou mezi dětmi. Čas od času je třeba trestat, ale jestliže to děláme s láskou, ovzduší rodiny tím neutrpí. Napopak, může to jen posílit vzájemnou toleranci.

3. RIVALITA MEZI DĚTMI MUŽE BÝT NAMÍŘENA PROTI VÁM, RODIČE

Děti se často hádají a perou jenom proto, aby vzbudily pozornost rodičů. Dva kluci se začali rvát. Jejich otcové stojí nedaleko, živě spolu hovoří a klukům nevěnují žádnou pozornost. Najednou jeden z chlapců začne křičet: Proč nezasáhnete, vždyť jsme se mohli zranit? Ani jeden z kluků se ve skutečnosti nechce prát. Rvačka má smysl jenom proto, protože na blízku jsou dospělí. Takovou rivalitu můžete snadno zvládnout. Stačí, když si určitých projevů dětí přestanete všimát. Jakmile děti zjistí, že to „nezabírá“, vymyslí si něco jiného. Místo, abyste se začali zlobit a křičet, ovládněte se a vysvětlete dětem, že vás to unavuje, když se pořád hástet a perou, že máte důležitější věci na práci, než je každé dvě minuty rozsuzovat. Poprvé zřejmě nestačí domluva a budete muset přejít k činům. Trest závisí na rodičích a věku dítěte, ale děti se musí přesvědčit, že jejich chování nemá smysl.

Vůbec nemusíte nechat děti, aby vám úplně zničili radost ze života. Stanovte hranice, které děti nesmí přestupovat a s láskou vyžadujte jejich respektování. Možná i vás překvapí zjištění, že děti jsou mnohem šťastnější v rodině, kde panuje moudrý rád a kázeň.

D. N.

LÁSKA

v atomovém věku

V anglickém naučném slovníku z roku 1768 zabírá popis slova atom čtyři řádky, zatímco lásce věnuje tento slovník pět stran. Dnešní podobný slovník popisuje atom na devatenácti stranách, pro lásku však nemá vůbec samostatné heslo. Podle názoru některých lidí je to dáno skutečností, že pochopit průběh štěpení atomů je mnohem těžší než pochopit projevy pravé lásky. Je to jedno z možných vysvětlení. Spíše však svědčí o přesunu hodnot ve prospěch atomů. Současný člověk pravděpodobně dovede lépe popsat technické pojmy než „božské vzplanutí“. Láska je však i dnes nejcennějším darem, který můžeme dát nebo přijmout. Pokoušet se definovat lásku je totéž jako chtít převést půvab růže na jednoduchou formuli nebo chtít podat vědecké vysvětlení nádhery zapadajícího slunce.

Láska je setkání. Jak těžké je však navázat opravdové spojení s jiným člověkem. Je-li láska spojením, pak nedostatek pravé lásky ztěžuje styk s druhými. Opravdová

láska — to je to, co dnes tak naléhavě potřebujeme, abychom našli správný vztah k druhému člověku, k onomu „ty“. Nepotřebujeme blouznivou lásku k lidstvu, která se snaží obejmout celý svět, ale pro své nejbližší nemá laskavé slovo. Trochu lásky člověka k člověku je důležitější než veškerá láska k lidstvu. Láska se dokáže vcítit do situace druhého a naučí se mu rozumět. Pak nemusíme jen mluvit, ale zmůžeme se na společné činy.

„Já bych chtěl,“ posteskl si již mnohý z nás, „jen kdyby mi to ten druhý tak neztěžoval. Pokaždé, když se pokusím o sblížení, stáhne se do své ulity — a zase je se vším na dlouhou dobu konec.“ Položil sis už někdy otázku, proč se ten druhý tak chová? Uvědomil sis, co musí předcházet, než se člověk začne takovým způsobem stavět ke každému tvému pokusu o sblížení? Následující přirovnání nám snad pomůže nahlédnout trochu za oponu takové duše. Ulovenou štika dali do sádky s kapry. Doprostřed bazénu umístili skleněnou stěnu. Štika chtěla plavat za kapry, ale kdykoli se o to pokusila, narazila na „neviditelnou“ překážku a až do krve se poranila. Konečně byla skleněná stěna odstraněna, takže nic nebránilo přístupu do druhé poloviny bazénu. Štika, zastrašená bolestivými pokusy, se však již neodvážila opustit své území.

Kolika lidem se už přihodilo něco podobného. A my se pak divíme, když se už neodvažují vyjít ze své ulity. A místo abychom v takových případech s láskou pomáhali, stáhneme se také zpět a utvrdíme tak druhého v jeho neutěšené uzavřenosti.

Správný vztah k lidem můžeme mít jedině tehdy, když si vzpomeneme na existenci pravé lásky a dovolíme Bohu, aby nás takovou láskou naplnil. Pravé lásce se daří jen v srdci obnoveném a rozehrátém láskou Boží. „Bůh je láska“ (1 Jan 4,8). Lidské schopnosti a důvtip nemohou nahradit lásku. Pomocí lásky dostanou teprve svůj lesk a stanou se požehnáním pro

jiné. Láska může uskutečnit to, co nedokáží peníze ani postavení. Láska je nebeská rostlina, která může růst a kvést jen tam, kde v lidském srdci žije Kristus. Na stromě Boží lásky zrají ony vzácné plody, které ve 13. kapitole 1. epístoly ke Korintským popisuje apoštol Pavel: „Láska je trpělivá, vlídná, nezávidí, nevychloubá se, není domýšlivá. Láska nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. Nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy. Ať se děje cokoli, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá.“

Taková láska šíří pravé štěstí, protože neumí činit nic jiného než dobro. Je nejušlechtilější a nejvyšší zásadou našeho jednání. V domově, v kterém bydlí taková láska, nejsou žádné neřešitelné manželské problémy. V takovém domově se i děti cítí v bezpečí a netouží opustit rodné hnízdo. Každý čin vykonaný z pravé lásky šíří trvalé požehnání.

Nechceš si dát předsevzetí, že budeš k druhým přistupovat s otevřeným srdcem, aby i z nich mohla opět vytrysknout vyschlá „studnice lásky“? Potřebuješ k tomu více touhy přiblížit se k člověku, mít ho rád. Pravá láska je zázračný lék, který dokáže vyléčit všechna nerozumění a životní zklamání, scelit rány a zmírnit žár všedního dne.

Malá dívka pozorovala svého bída a starostmi usouzeného otce. Pojednou mu vylezla na klín a s dětskou prostotou a důvěřivostí se zeptala: „Tatínku, mohu ti pomoci?“ Otec se shovívavě usmál: „Co pro mě může udělat tak malé děvčátko, jako jsi ty?“ Holčička položila své malé ručky kolem otceva krku, přitiskla svůj obličej na jeho neoholenou tvář a řekla: „Mohu tě mít ráda.“

Umíš opravdově milovat? Miluješ jen ty, od nichž můžeš očekávat opětování své lásky, nebo dokážeš se srdcem na dlani přijít i k člověku, který své srdce ukryl za ostnatý drát uzavřenosti a nedůvěry?

J. NOVOTNÁ

ZPÍVEJME HOSPODINU

Autoři křesťanských písní

MILAN DROBÍK

vzbudila, že napsala báseň, která potěšila nejednoho zoufalého člověka. A píseň „Tak, jakýž jsem“, kterou na její slova složil W. Bradbury, se bude zpívat tak dlouho, jak dlouho potrvá naděje všech křesťanů.

V našem zpěvníku, který má kolem pěti set písní, je i dost takových, které jsou méně známé. Škoda, že je nezpíváme. Mají mnohdy pěknou melodii a v textech se skrývají různé životní zkušenosti. Jednou z takových je píseň „Někdo zná bol tvého srdce“ (293). Vznikla pod dojmem jednoho kázání. Dobré kázání je v Písmu svatém přirovnáno k setbě Božího slova, které padne do úrodné půdy lidského srdce a přinese ovoce. Zde padlo slovo Boží na úrodnou půdu, bylo zavlaženo osobní horlivostí posluchače a zahřáto vřelou láskou ke Spasiteli. Pak přineslo své plody. Mnoho písní, které dnes zpíváme, vzniklo podobným způsobem.

Bylo to v roce 1905, kdy Fannie E. Staffordová slyšela jednoho kazatele hovořit na text z ev. Matouše 2,21: „... a nazveš jméno jeho Ježíš, on zajisté vysvobodí lid svůj od hříchu jejich.“ V tomto kázání pronesl kazatel jednu větu, která se jí tak vryla do mysli, že si ji stále opakovala: „Největší potřebou tohoto unaveného světa je vědomí, že o nás někdo pečuje.“ Ještě pozdě večer onoho dne myslela na slova, která se jí v mysli ozývala stále silněji. Přišla k náзору, že by tuto větu mělo slyšet více lidí. Jak jini to však říci? Jedno kázání na to nestačí. Co udělat, aby si tuto pravdu lidé uvědomovali častěji? Rozhodla se, že napíše báseň. Než šla spát, měla napsanou polovinu, druhého dne ráno ji dokončila a ihned odeslala jednomu nakladateli do Bostonu, který ji vytiskl. V českém překladu zní takto:

„Někdo zná bol tvého srdce
a někdo o žalu tvém ví,
dobře zná, jak je ti lásky
a sluníčka potřebí;
ví, když se v samotě trápíš
znaven a beznadějný,
chce, abys jej poznal a věděl,
jak laskav je, milosrdný.“

Báseň rozezvučela struny citů v srdcích mnoha lidí. Byla otištěna v různých časopisech a publikacích. Tak se dostala až k Homeru Rodeheaverovi, skladateli duchovních písní, který byl jejím obsahem hluboce dojat. Od prvního přečtení slyšel za slovy znít krásnou melodii. F. E. Staffordová měla velikou radost, když za nějakou dobu objevila svou báseň zhudebněnou.

Ani tato píseň nemohla zůstat dlouho v zajetí jednoho jazyka. Rozletěla se do celého světa a našla své místo i v našem zpěvníku. Naučte se ji zpívat. Častěji vám připomene, že je zde někdo, jenž zná váš bol i žal, jenž zná vaše problémy i starosti, který vám je pomůže snášet, dá vám sílu i odvahu k životu a ujistí vás o své lásce.

Většina křesťanů si ráda poslechne nebo zazpívá některou z těch „svých“ oblíbených duchovních písní. Patří mezi ně i mnohé písně z našeho zpěvníku. Některé písně se zpívají často, jiné však jen příležitostně nebo snad vůbec ne, protože je ani neznáme. Chceme si připomenout jména některých autorů náboženských písní nám tolik blízkých, o kterých vůbec nic nevíme. Neznáme ani okolnosti, jak jejich písně vznikly.

Takřka ve všech křesťanských denominacích se zpívají písně Lowela Masona. Žil a pracoval ve Spojených státech na počátku minulého století. Hrál na varhany v Bostonu a byl také vyhledávaným učitelem hudby. Je autorem nádherné slavné písně „Blíž, k tobě, Bože můj“, kterou jsme vzpomínuli v 6. čísle Znamení doby 1980 v souvislosti s událostmi na loď Titanic. Mnozí znají jeho písně „Skrze nový týden zas“ (50), „Ni čest, ni světa sláva“ (166), „Proč ještě otálíš“ (182), „Srdce k srdci spěšte spolu“ (363), „Vstaň“ (406), „Jeruzaléme, vlasti má“ (498) a jiné. Slova k písním získával z textů básní nebo od svých známých. Jednou se setkal v ulicích Bostonu s kazatelem Ray Palmerem, který byl znám jako dobrý textař mnohých duchovních písní. L. Mason ho pozdravil s poznámkou: „Palmere, potřebuji nutně jednu píseň pro svou novou sbírku, která má být co nejdříve vytištěna. Nemohu nikde sehnat vhodný text. Co mně můžete nabídnout?“ Ray Palmer zrovna nic neměl. Vzpomněl si však na svůj zápisník, který nosil neustále s sebou. Brzy po své promoci na Harvardově univerzitě si tam napsal báseň, nad kterou napsal poznámku: Napsáno jen pro mne. To je zkušenost mé víry. Tuto báseň si četl vždy, když byl zarmoucen a potřeboval posilu:

Já k tobě, Pane, zřím
a celým srdcem svým o milost lkám.
Po cestách šel jsem zlých,
jak červec můj je hřích,
ó, v ranách skryj mne svých
a spas mne sám.

Báseň má ještě další sloky a R. Palmer ji L. Masonovi nabídl dosti nerad. Když se za několik týdnů znovu potkali, skladatel řekl: „Palmere, vaše jméno se stalo nesmrtelné, protože

jste složil a nabídl mi slova této písně.“ Myslím, že své tvrzení tenkrát vůbec nepřehnal. Píseň i v dnešní době může přinést povzbuzení a potěšení nejednomu zklamanému člověku.

Pozoruhodné jsou rovněž písně Masonova žáka, skladatele Williama Bradburyho. Rádi zpíváme „Již se přiblížila doba“ (144), „Pán vůdce můj“ (171), „Ó, víte, sladká hodina“ (211), „Až pomine tento svět“ (255), „Když slunce zář a světlo hvězd“ (507), „Moudrost, Pane, rač mi dát“ (364), „Poutníčkové, kam kráčíte“ (415) a další. Na pohřbech se zpívává jeho píseň „Usmnutí v Pánu“ (445). Tento skladatel se narodil v Yorku ve státě Maine v USA. Jeho otec, farmář, byl vedoucím pěveckého sboru a William po něm zdědil lásku k hudbě. Opustil otcovu farmu a odešel do Bostonu, kde poprvé slyšel hrát varhany. Tam se setkal s dr. L. Masonem, který ho povzbudil ke studiu hudby. Stal se jeho žákem. Později studoval v Lipsku. Když se vrátil, stal se známým právě komponováním náboženských písní. Texty sbíral podobně jako Mason od různých autorů. Byly to obvykle básně, které vznikly po zvláštním zážitku a zkušenosti s Bohem. Tak přišla na svět i velmi známá píseň „Tak, jakýž jsem“ (117).

V roce 1822 navštívil nadaný švýcarský kazatel dr. C. Malan rodinu Elliotových v anglickém Brightonu. Při jednom večerním hovoru se otázel talentované Charlotty, zda již někdy prožila radostnou zkušenost duchovního obrácení. Tehdy ještě mladá Charlotta Elliotová měla podlomené zdraví, trpěla bolestmi a tak dosti nepříjemně odpovídala, že náboženství je oblast, o které nemíní diskutovat. Kazatel odpověděl jemně, jak měl ve zvyku, že nebude o tomto předmětu hovořit, jestliže se jí to nelíbí, ale že se bude modlit, aby odevzdala své srdce Bohu a využila svých schopností v práci pro evangelium. Za několik dnů se slečna Elliotová omluvila kazateli za svou unáhlenou odpověď a doznala, že nemůže zapomenout na to, co jí řekl. Přiznala se, že neví, jak nalézt Krista. Kazatel jí tenkrát odpověděl: „Přijďte k němu taková, jaká jste. Pán Ježíš vás přijme. On za vás zemřel, v něm naleznete pravé štěstí, radost a mír.“ Tato slova ji tak po-

MUŽ, který nechtěl zrezivět

(dokončení z minulého čísla)

Pán Bůh si vybral za svůj nástroj slabou, sedmnáctiletou dívku, Ellen Harmonovou, které svěřil důležité poselství pro zarmoucené adventisty. Už v prvním vidění, které dostala, Bůh své věrné ujistil, že je s nimi i v jejich zklamání. Na základě Božího pověření, aby to, co jí bylo zjeveno, oznámila dalším, začala navštěvovat rozptýlené skupinky adventistů a vyprávěla jim o Boží zvěsti. Její poselství přinášelo lidem útěchu a ochránilo je před přehmaty fanatismu.

Na cestách se Ellen Harmonová setkala s Jamesem Whiteem. Brzy se spřátelili a přátelství nakonec uzrálo v lásku. Dne 30. srpna 1846 uzavřeli manželství. O mnoho let později James o svém sňatku napsal: „A od té hodiny až do dneška Ellen byla mojí korunou radosti.“

Manželé byli chudí na zboží tohoto světa, ale za to vlastnili hojnost duchovního bohatství. Sjednocovala je hluboká zkušenost v adventním hnutí; společně cestovali, kázali blížký Kristův návrat na tuto zemi a pracovali pro záchranu hynoucích lidí. Zpravidla nejprve kázal James na některé biblické téma a pak pokračovala jeho manželka slovy povzbuzení. „Můj manžel zaséval,“ píše sestra Whiteová, „já jsem zalévala semeno pravdy a Bůh dával vzrůst.“

V létě 1846 se Ellen Harmonová a James White setkali s bratrem Batesem, který jim poukázal na důležitost zachovávání soboty. Z počátku se Jamesovi a Ellen zdálo, že Bates klade na čtvrté přikázání zbytečně velký důraz a on zase nechtěl přijmout vidění slečny Harmonové jako poselství božského původu. Brzy po svatbě se manželům Whiteovým dostal do rukou Batesův spis *Sedmý den sobota — věčné znamení* a na základě jeho studia začali na podzim 1846 světit sobotu. Později Pán potvrdil správnost jejich rozhodnutí viděním, ve kterém sestře Whiteové ukázal kamenné desky desatera, se čtvrtým přikázáním orámovaným světelným kruhem. Zanedlouho se také Joseph Bates přesvědčil o tom, že vidění sestry Whiteové jsou nebeského původu a všichni tři hlásali adventní poselství.

James White strávil mnoho času psaním dopisů, opisováním manželčiných vidění a rozesíláním jejich poselství malým skupinám věřících, kteří se o ně zajímali. Přestože ho tato činnost stála hodně námahy, nebyl schopen zasáhnout mnoho lidí. V lis-

topadu 1848 dostala Ellen Whiteová velmi důležité vidění. Když skončilo, řekla svému manželovi: „Mám pro tebe poselství. Musíš začít tisknout malý časopis a rozesílat ho lidem. Ať je zpočátku jen malý; ale jak jej začnou lidé číst, budou ti posílat prostředky, za které budeš tisknout. Hned od začátku se setkáš s úspěchem. Viděla jsem, že z tohoto malého počátku vycházely jakoby proudy světla, které se rozšířily okolo celého světa.“

James, který nenašel podporu u svých spolubratrů, zprvu váhal, má-li se pustit do tak odvážného podniku. Ale pak dílo, ke kterému ho Pán vyzval, s vírou uskutečnil. V červnu ho už můžeme sledovat, jak přiváží domů tisíc exemplářů prvního čísla časopisu Přítomná pravda, vytištěného na dluh u tiskaře Charlese Peltona v městečku Middletownu, vzdáleném asi osm mil odtud. Doma všech tisíc kusů rozložil před Pánem a pak malá skupinka věřících poklekla a upřímně prosila Boha, aby tito tiší poslové nalezli a otevřeli lidská srdce.

Bratr White nemusel dlouho čekat na příznivý ohlas prvních čtenářů. Brzy začaly přicházet obálky a v nich tolik peněz, že mohl nejen ihned splatit dluh u tiskaře, ale i pokračovat ve vydávání dalších čísel. Později začal vydávat ještě jeden časopis s názvem Adventistická revue a v listopadu 1850 oba časopisy spojil v jeden, který vychází jako církevní časopis dodnes. Nesl název Adventistická revue a hlásatel soboty.

James White cítil, že by se měl zvlášť věnovat dětem a mládeži. Často na tu věc myslel, prosil Pána o pomoc a výsledkem toho bylo, že roku 1852 spatřilo světlo světa první číslo nového časopisu, který nazval Učitel mládeže. Jamesův zájem o mládež můžeme sledovat i později, kdy psal lekce sobotní školy pro děti. Tyto lekce se tak osvědčily, že později se začaly psát i pro dospělé a tak vznikla nám dobře známá sobotní škola, která až dodnes tvoří neodmyslitelnou část našich bohoslužeb.

Roku 1855 se manželé Whiteovi přestěhovali do Battle Creeku ve státě Michigan, kde adventistické nakladatelství zůstalo po celých čtyřicet let. Vzpomínka sestry Whiteové nám může trochu přiblížit, jak asi James a Ellen prožívali toto období: „Často jsme cestovali do různých částí naší oblasti, abychom navštívili věřící lid. Můj manžel kázal, prodával knihy a získával další odběratele časopisu. Cestovali jsme soukromým dopravním

prostředkem. V poledne jsme zastavili u silnice a poobědvali. Pak můj manžel vzal papír, položil ho na víko od krabice na potraviny nebo na svůj klobouk a psal články pro své časopisy. Pán bohatě žehnal naší práci a pravda, kterou jsme hlásali, se dotkla mnoha srdcí.“

JAMES WHITE JAKO ORGANIZÁTOR

V mnoha oblastech Spojených států se nacházely menší i větší skupiny adventistů, kteří zachovávali sobotu jako biblický den odpočinku a věřili, že žijí v posledním období lidských dějin. Komunikaci mezi nimi zprostředkovával časopis vydávaný Jamesem Whiteem. Postupem času se však ukázala potřeba jiné formy organizace. Vznikaly problémy, jako například: Kdo je oprávněn vysvěcovat nové kazatele? Kdo měl rozhodnout, které body učení a které zásady má církev přijmout? Kdo měl vlastnit a spravovat církevní majetek? Jak měli být placeni kazatelé? Okolo roku 1857 sice některé skupinky již volily starší sboru a diakony, ale v podstatě církevní organizace neexistovala. Církev neměla své jméno ani zákonné právo vlastnit nějaký majetek.

Proti zavedení organizace se však mezi adventisty zvedla vlna odporu. Mnoho věřících zastávalo názor, že organizace bude církev omezovat a někteří přímo tvrdili, že je od ďábla. Nakonec bratr White se svými spolupracovníky dosáhl toho, že se bratři v září 1860 přece jen shromáždili, položili základy organizace církve a dali jí také název. Padlo mnoho návrhů, jak by se měla jmenovat. Bratr White navrhoval jméno „Boží církev“, ale nakonec bylo zvoleno jiné jméno, lépe vystihující její důrazy, „Církev adventistů sedmého dne“.

V květnu 1863 byla ustanovena Generální konference jako nejvyšší řídicí orgán církve. Předsedou byl jedinomyslně zvolen James White, ale ten z několika důvodů odmítl. Proto byl místo něho zvolen John Byington. Ale hned za dva roky, v květnu 1865, byl James White, přes všechny své protesty, opět zvolen předsedou. Aby mu ulehčili břemeno, které na něm leželo, uvolnili ho bratři z úřadu hlavního redaktora časopisu Adventistická revue a tuto odpovědnost svěřili bratru Smithovi.

James White byl nadán vynikajícími schopnostmi jako vedoucí a organizátor. Podobu organizace církve, kterou za svého života vybudoval, nebylo třeba dosud vůbec měnit.

PODZIM ŽIVOTA

Zima 1864–65 byla pro manžele Whiteovy obdobím velkých obtíží a zkoušek. Byli unaveni mnohými kazatelskými povinnostmi, psaním a vydavatelskou prací a nedostávalo se jim chvíle pro odpočinek. Ihned po zasedání Generální konference byli povoláni na dlouhou a obtížnou cestu do

dvou států, kde kázali a povzbuzovali věřící lid. Když se vrátili zpět, Jamese Whitea náhle ranila mrtvice. Roku 1867 Whiteovi prodali svůj majetek v Battle Creeku a odstěhovali se na malou farmu ve státě New York a tam za starostlivé péče své manželky bratr White znovu získal zdraví.

V roce 1869 se Whiteovi vrátili do Battle Creeku a brzy na ně bratři opět vložili mnoho odpovědností. V důsledku toho na jaře 1871 Jamese Whitea ranila mrtvice podruhé a na jaře 1872 potřetí. Proto následující zimu strávil v Coloradu a léto v Kalifornii. Když se na jaře 1873 vrátil zpět do Battle Creeku, ranila ho mrtvice po čtvrté. Ale bratři na něj přesto neustále naléhali a žádali od něj různé rady, takže nenacházel čas pro klid a odpočinek.

Na podzim roku 1873 znovu odjel do Kalifornie, aby se vyhnul tuhé zimě a zbavil se velké odpovědnosti, kterou mu přinášela práce v Battle Creeku. Ale i tam bychom ho těžko zastihli v nečinnosti. Pomáhal na stanovených shromážděních v městě Oaklandu a v souvislosti s touto prací založil nový časopis Znamení doby, časopis, který je dnes jedním z nejčtenějších časopisů naší církve, rozšířeným v mnoha zemích po celém světě.

V průběhu sedmdesátých let Ellen a James Whiteovi navštěvovali různá stanová shromáždění, kde účastníkům dodávali odvahy, radosti a víry. Pro ně se ale tato činnost často stávala obtížným břemenem. „Když shromáždění končí, jsme jak uvalené listy,“ napsal James White v časopisu Adventistická revue.

Když v červenci 1881 manželé Whiteovi cestovali z jednoho stanového shromáždění domů, náhle se změnilo počasí a oba silně nachladli. Příští sobotu James White zahajoval pobožnost modlitbou a zpěvem. To bylo naposled, kdy stál po boku své manželky na kazatelně.

Následujícího pondělí dostal silnou zimnici a druhého dne ji dostala i jeho manželka. Bratři je odvezli do sanatoria na léčení, stav bratra Whitea se však neustále zhoršoval. Nechme teď ale hovořit o dalších vážných událostech samu E. G. Whiteovou: „Okamžitě mě odvezli do jeho místnosti a jakmile jsem se podívala na jeho tvář, věděla jsem, že umírá. Pokusila jsem se ho vzbudit. Rozuměl všemu, co jsem mu řekla a odpovídal na všechny mé otázky, na které mohl odpovědět, ano nebo ne; zdálo se, že není schopen říci víc. Když jsem mu řekla, že si myslím, že umírá, neprojevoval žádný údiv. Zeptala jsem se ho, byl-li mu Ježíš drahý. Řekl: „Ano, ó ano!“ Pak jsme poklekli u jeho lůžka a já jsem se za něj modlila. Na jeho tváři se rozhostil pokojný výraz. Řekla jsem mu: „Ježíš tě miluje. Vztahuje nad tebou své věčné paže.“ Odpověděl: „Ano, ano.“

Následujícího rána se zdálo, že poněkud ožil, ale okolo poledne dostal opět zimnici a zůstal ležet v bezvědomí. V pět hodin odpoledne, bez zápasu a sténání, naposledy tiše vydechl.“

V sobotu byl pohřben Uriah Smith, který po třicet let sedával v redakční kanceláři společně s Jamesem Whiteem, proslavil pohřební kázání. Když skončil, Ellen G. Whiteová cítila, že její povinností je podat svědectví o hodnotě křesťanské naděje v hodině strasti. Asi v desetiminutovém proslovu vyzvedla Boží milost a lásku. Pak početné shromáždění následovalo rakev Jamese Whitea na hřbitov, kde byl

Boží muž položen po boku svého nejstaršího a nejmladšího syna, kteří tam byli pohřbeni už dříve.

Bratr White už mezi námi není celé jedno století, ale přesto stále můžeme v naší církvi pozorovat, dokonce v mnohonásobné míře, ovoce jeho práce. Bratr White zasvětil celý svůj život a všechny své schopnosti Božímu dílu, a tak jeho životní příběh zůstává trvalou výzvou ke každému z nás — výzvou k sebeobětování pro Boží věc a k zasvěcení našich životů službě pro rozšíření radostné zvěsti o Kristu a záchraně mnoha dosud hybnoucích lidí. MILAN HLOUCH

JISTĚ PŘIJDU BRZY!

Každý sám za sebe

Rozhodli jsme se hledat v Písmu Kristovy vzkazy pro naši dobu, protože „nepostačí vědět, co si o bibli mysleli a učili jiní. Každý musí při soudu vydat Bohu počet sám za sebe. Proto má nyní každý — ve svém vlastním zájmu — zjistit, co je pravda“ (E. G. Whiteová).

Bůh se snaží člověku sdělit, že jej miluje. Koho tato zpráva nepotěší, toho většinou ani neznekliční. Člověk ochuzený o projevenou, ale nepřijatou Boží lásku žije dál. Potom se však někde setká s dalším vzkazem: Bůh tě bude soudit (Zjev 14,6). Taková zpráva už člověka popudí: Jak si může dovolit mne soudit? On, se kterým jsem neměl nic společného?

Snad srdce mu přiznalo, že nechtěl s Ním mít nic společného. Boží láska by mu koneckonců nebyla překážela, ale ta zpráva o soudu mu chce snad zasahovat do svědomí, do života, a kdo ví, co ještě! Člověk má dojem, že se někde s ním počítá.

Ano, počítá se s námi, ví se o nás. Ale to je málo. My jsme také respektováni jako zodpovědní lidé. Jen člověk schopný rozhodování je volán k zodpovědnosti. Jen dospělý člověk může být odsouzen.

Znekličňuje mne myšlenka, že nebudeme odsouzeni za to všechno špatné, pro které jsme se kdy rozhodli, ale spíše za všechny ty správné věci, pro které jsme nikdy nebyli schopni se rozhodnout. (Proto jsme je ani nevykonali.) Ale protože nás nikdo na místě nevolal k zodpovědnosti za nevykonané dobro (Jak 4,17; Mat 25,41-46), přešli jsme to. A třeba taky proto, že jiní dělali dobře, my jsme patřili do jejich společnosti a měli jsme dojem, že se jejich dobré postoje a činy rozprostřely jaksi i nad námi.

A pak mohou být na soudu také

záznamy o zlých činech, nevěrných postojích, za které ve vlastních očích nejsme zodpovědní. Je evidentní, že to dělali naši nejbližší, známí... ale ne my! Jenže Bůh nás bude volat k zodpovědnosti i za zlo, kterému jsme nebránili; za to, že jsme neuměli v lásce a úctě mluvit pravdu; za to, že jsme nechránili malé; za to, že jsme ignorovali hranici mezi svatým a neposvěceným, mezi věrností a zradou, mezi Božím a satanovým (2 Kor 6,17). Nebude nás totiž soudit satan, ale Boží láska, vedle níž nemůže věčně existovat něco nepravého, nevěrného, nesvatého. Tam nebude nikdo, vedle koho bychom vypadali lépe, protože „on žil daleko hůř“. Tam bude zodpovídat každý sám za sebe (Řím 14,12). Budou mlčet i naše šaty, společenské postavení i dobré úmysly, sympatický zevnějšek, pochvaly lidí, které nás tak často sváděly z cesty, neomluví nás omezené možnosti, složité životní situace ani malá víra, která nám bránila přijmout nabízená Boží zaslíbení o spasení a životě. I když je jiní nepřijímali, my jsme si je přece mohli přivlastnit.

Jestliže to všechno dodnes nevíme, svědčí to o nedostatku příležitosti poznat nejvlastnější věci života. Může to svědčit i o naší nedbalosti. Ale jestliže i potom ignorujeme svůj stav, srovnáváme-li se pouze s jinými lidmi, přijímáme-li bezmyšlenkovitě názory a měřítko svého okolí, svědčí to neúprosně o naší vnitřní nesvobodě. Pán Ježíš říká, že nesvobodný je ten, kdo nezná pravdu z Božího slova, kdo nezná Je — Pravdu, Spasitele (Jan 8,32.36; 17,17).

Proto nepostačí jenom vědět, co si o bibli mysleli a učili jiní lidé. Každý musí při soudu vydat Bohu počet sám za sebe. Proto má nyní každý — ve vlastním zájmu — zjistit, co je pravda.

P. ŠUSTKOVÁ

N. C. WILSON navštívil Polsko a Sovětský svaz

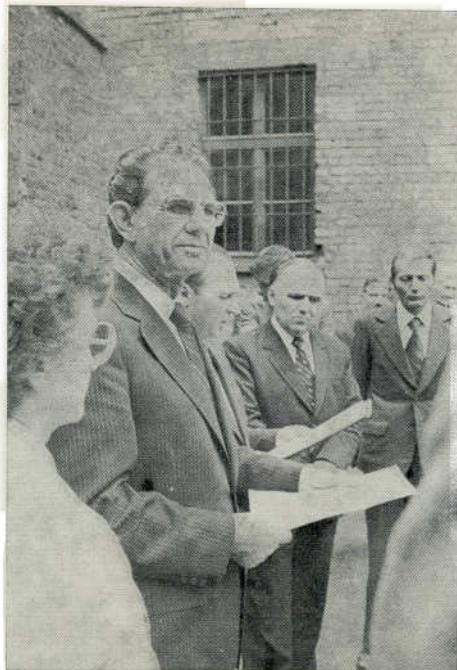
První tři soboty během června 1981 prožil br. N. C. Wilson, předseda Generální konference církve adventistů s.d., v Sovětském svazu. Spolu se svou manželkou navštívil sbory na Ukrajině a v Moskvě. Byla to první návštěva br. Wilsona v Sovětském svazu. Doprovázal jej místopředseda Generální konference br. A. Lohne, pro kterého to byla již pátá návštěva Sovětského svazu během posledních dvanácti let.

Br. Wilson se během návštěvy v Kyjevě modlí za dítě

Následující týden od 22. do 28. června prožil br. Wilson se svou manželkou v Polsku. Také v této zemi byl poprvé. Navštívil několik sborů a církevních institucí. Setkal se s viceprezidentem Polské lidové republiky W. Mlynczakem a ministrem pro náboženské záležitosti J. Kuberskim. Zúčastnil se také jednání představitelů nekatolických církví v Polsku. Mimo jiné navštívil bývalý koncentrační tábor Osvětim. Spolu s předsedou severoevropského oddělení Generální konference naší církve W. R. L. Scraggem položil věnec k památníku umučených a přednesl proslov, z něhož vyjímáme:

„Národy dnešního světa si uvědomují existenci různých ničivých sil, zvláště strašná je představa, že někdo použije jaderné zbraně. Každý den přináší nové příznaky nebezpečí v této oblasti. U vědomí těchto skutečností se obracíme s naléhavou výzvou ke všem lidem, zvláště k před-

Br. Wilson přednesl projev v Osvětimi

stavitelům jednotlivých států, kteří ve svých rukou drží osud miliónů lidských bytostí, aby našli prostředky k odstranění překážek, které je rozdělují a tím odstranili hrozbu nové oběti a sebezničení lidstva.“

O návštěvě br. Wilsona přinesla podrobné zpravodajství také polská tisková agentura PAP.

Španělština — nejpoužívanější jazyk adventistů

Největší jazykovou skupinou mezi adventisty s.d. jsou lidé, kteří hovoří španělsky. Je jich více než 300 000. Většina z nich žije v zemích Střední a Jižní Ameriky, velká část také v Severní Americe, v samotném Španělsku jen asi 5000.

V roce 1916 připadal v Jižní Americe jeden adventista na 10 000 obyvatel. Dnes je stav 1:512. Početní růst příslušníků církve adventistů s.d. je větší než je přírůstek obyvatelstva. Zatímco se počet obyvatelstva zvyšuje každoročně o 2,5 %, počet členů církve roste o 10 %.

V jihoamerických zemích působí mnoho církví a náboženských směrů. Kromě katolické církve a mnoha protestantských denominací žije v těchto zemích mnoho židů, mohamedánů a budhistů. Adventisté zvěstují evangelium v modlitebnách, osobně, ale také pomocí moderních komunikačních prostředků. Vysílají náboženské programy prostřednictvím více než 500 rozhlasových stanic, 163 z nich vysílá programy denně, ostatní jen několikrát týdně. V Argentíně naše církve vysílá program pomocí 20 televizních stanic.

I přesto, že ve většině jihoamerických zemí panují nepříznivé hospodářské, sociální a politické poměry, šíří se evangelium poměrně velmi rychle. Průměrně je každý den pokřtěno téměř 100 lidí, to znamená průměrně každou hodinu jsou pokřtěni 4 věřící.

Teologická fakulta ve Francii

Teologický seminář církve adventistů s.d. v Collonges, v Horním Savojsku ve Francii, byl v říjnu 1981 uznán francouzskou vládou jako vysoká škola a má oficiální název „Teologická fakulta adventistů“ (Faculté adventiste de Théologie).

14. června 1981 byla slavnostně otevřena nová fakultní knihovna pojmenovaná po emeritním profesoru semináře dr. Alfredu Vaucherovi. Br. Vaucher loni dovršil 94 let věku, přesto osobně slavnostně otevřel knihovnu, pro kterou věnoval také na 2000 svazků a mnoho dalších materiálů.

Nová knihovna teologické fakulty ve Francii

Nová budova fakultní knihovny ve svých prostorách uchovává na 50 000 knih. Kromě toho je v budově několik studoven, malý přednáškový sál a řada kanceláří a pracoven.

Nepokoje mezi křesťany a mohamedány v Egyptě

Přes ústavou zaručenou náboženskou svobodu neustávají útoky extremistických muslimských skupin proti koptickým křesťanům v Egyptě. Ve městě Khanka zapálili kostel koptické církve, který shořel do základů.

Koptové, kteří patří mezi východní křesťanské církve, žijí v Egyptě mnohem déle než mohamedáni. První křesťanské sbory vznikly v povodí Nilu již v prvním století. Po příchodu Arabů v roce 640 se křesťané stali v zemi menšinou. Přesto je koptická církev největší křesťanskou církví na Blízkém východě.

ZIMA

„Má také zima vnady své,
své půvaby, své krásy;
běloučký sníh nás do hor zve
a k nebi hvězdy spásy.“

(BAŠTECKÝ)

Zima — symbol smrti. Příroda spí, všude je pusto, jen nad zasněženými pláněmi skučí ledový severák. Zdá se, jako by všechno odumřelo. Do mrtvé beznaděje svítá však paprsek spásy, který dává sílu přečkat i mrazivé dny: „Přijde jaro, přijde, bude zase máj, rozkvetou zas louky, zazelená háj.“

V životě člověka bývají také mrazivé chvíle:

„Jsou dny, kdy pusto, temno kolem tebe,
kdy chybný každý krok,
kdy každé slovo mrazí tě a zebe,
kdy den je jako rok.

Ke komu půjdeš srdce svoje zahřívát,
kde najdeš světlo, až se bude stmívat?
Kdo pomůže ti pokušení zmoci,
kdo vytrhne tě z hříchu temné noci?

Ten, jenž na Golgotě za mne umíral:
Můj Ježíš, Bůh můj, Král.“

(RAFAJOVÁ)

JEŽÍŠ JE TOU HVĚZDOU SPÁSY, KTERÁ NÁS
ZVE K NEBI. TO ON PŘEMOHL SMRT, ABY
NÁS VZKŘÍSIL DO NOVÉHO ŽIVOTA, K NOVÉMU
JARU, KDE UŽ BUDE VĚČNÝ MÁJ.

„CO OKO NEVIDĚLO A UCHO NESLYŠELO, CO
ANI ČLOVĚKU NA MYSL NEPŘIŠLO, PŘIPRAVIL
BŮH TĚM, KEO HO MILUJÍ“
(1 Kor 2,9).

K. ŠPINAR